ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

(8116) | 1956 оной сентябриин 5, среда | Сэн 20 мүнгэн

Саг соогоо дүүргэгдэхэ ёһотой хэрэг

Продукци үйлэдбэрилхэ гү... түсэбые саг соонь дүүр... гэшэ промышленна пред...тинуудай коллективүүдэй ...зорилго болоно. Мүнөө гур...дахи кварталай дүүрэхэнь ...тобо. Саада тээнь жэлэй ...гэр нэгэхэн лэ квартал ...энь. Энэ үе соо предприя...бүхэнэй коллективүүд бүхы ...сөө элсүүлэн хүдэлмэрилжэ, ...эй түсэбые уридшалан ...гэхэ талаар абаһан со...истическэ уялгануудаа ...гүй дүүргэхэ байна.

Предприятинуудай коллек... бүхэнэй урда табигдаһан ... зорилгые бэелүүлгэ үбэлдэ ...дхэлэй хүдэлмэриие яма...ар үнгэргэһэнһөө ехээр дул...даха байна. Урда жэлнүү...дүй дүршэл дээрэһээ хара...да, үбэлдэ бэлэдхэлэй кам...ниие саг соонь һайнаар үн...гэһэн предприятида гүрэнэй ...сэб таһалдалгүйгөөр дүүр...гэдэг байһан юм. Үнгэрэгшэ ...лдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэ...ие һайнаар ябуулһан Улан-...дын модоной завод, Киро...й нэрэмжэтэ олзоборилгын ...тель болон бусад түрүү пред...иятинууд үбэлэй хүйтэнэй ...дэ үйлэдбэреэ зааханшье ...аруулаагүй, һараһаа һара...даалгабаряа үлүүлэн дүүр...дэг һэн. Мүнөөшье тэдэ ...дприятинуудта үбэлдэ бэ...дхэлэй хүдэлмэри муу бэ...эр ябуулагдана. Цехүүдэйнь ...йранууд дулаалан заһабари...гдана. Мүн олон станогууд ...лон түхеэрэлгэнүүд һэльбэн ...заһабарилагданхай. Модоной ...водой партийна, профсоюзна ...ганизацяар байгуулагдаһан ...ускай комисси үбэлэй үеын ...үдэлмэридэ бэлэдхэлые хэдэн ...хин шалгажа, элирүүлэгдэ...н дутагдалнуудые дары усад...ха талаар дирекцидэ эрилтэ ...бидаг байна.

Предприятинуудые үбэлэй ...н хүдэлмэридэ бэлэдхэхэ ... үнгэржэ байгаашье һаань, ...спублика доторнай энэ кам...ании бүхы дээрээ хангалтагүй...р ябуулагдана. Илангаяа ...промхозууд үбэлдэ бэлэд...хые ямаршье предприяти...удһаа үлүүгээр ябуулха аад, ...хэн унжагайралга гаргажа ...йна. Олонхи леспромхозуу...й модо бэлэдхэлэй участо...удта тракторнуудай гара...уд байхагүй. Тиимэһээнь ме...низаторнууд үбэлэй хүйтэн... газаа хоноһон тракторые ...лаажа, ажалдаа гаратараа ...ды ехэ сагаа гээдэг гээшэб? ...йкальска, Черемуховска, Хо...ин болон бусад леспромхо...удта тиимэ гаражууд тон ...сөөн, бии байһандань ямар...е заһабари хэгдэнэгүй. Тэ...шэлэн леспромхоз бүхэнэй ...астерскойнуудые эртээнһээ дулаалха гээшэ ехэ удхашанартай. Юуб гэхэдэ, үбэлдөө эбдэрһэн автомашина, трактор болон бусад механизмуудые һайнаар түхеэрэгдэһэн мастерскойнуудта түргөөр заһабарилжа болохо ха юм. Дээрэ дурсагдаһан леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэд сагай орой болоһониие мэдэжэ байгаад, үбэлдэ бэлэдхэлые түргэдхэхэ талаар шухала хэмжээ абанагүй. Тиимэһээнь модошодой гэр байрануудшье, клуб, улаан булангууд заһабарилагдаагүй, тэһэрхэй сонхотой, задагай зайдан байһаар.

Үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри элдэб жэжэ заһабарилгаар хизаарлагдаха ёһогүй. Заһабарилгада гэжэ һомологдоһон мүнгэн зөөриие зүбөөр гаргашалха, үбэлэй үедэ гүйсэд хүрэхэ түлишэ бэлдэжэ абаха шухала. Энэ талаар аймагуудтахи промкомбинат ба олзоборилгын артельнүүд ехэхэн дутагдалтай. Хориин, Закаменай промкомбинадууд, Баргажанай, Бичурын аймцентрнүүдтэхи олзоборилгын артельнүүд мүнөө болотор бэлэдхэлэй хүдэлмэриие дууһаагүй. Эдэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд гэр байранууднай бүтэн, үбэлдэ бэлэдхэлээ дүүргээбди гэжэ тоолохо байха. Бодото дээрээ оройдоошье тиимэ бэшэ. Үбэлэй үедэ продукци үйлэдбэрилгэдэ хэрэгтэй болохо түүхэй эд хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэгдээгүй. Мебель болон бусад хэрэгсэлнүүдые хэхэ модон ойдо бэлэдхэгдэһэншье һаа, тэрэнь мүнөө болотор хатаагдаагүй, ойдоо хэбтэһээр.

Хүйтэнэй ерэтэр богонихон саг үлэжэ байна. Ушар тиимэһээ предприяти бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд үбэлэй үедэ үйлэдбэреэ таһалдалгүйгөөр ябуулхын тулада дары хэмжээ абаха зэргэтэй. Сентябрь һарын һүүл болотор бүхы цехүүд болон гэрнүүдэй үүдэ, сонхонь дулаалагдаха, ууралаар халаагдадаг түхеэрэлгэнүүд шалган заһабарилагдаха ёһотой.

Республикымнай промышленна предприятинуудай коллектив бүхэн зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар тус бүридөө социалистическэ уялга абаһан байна. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тулада предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие һайнаар үнгэргэжэ, үйлэдбэреэ нэгэ жэгдээр ябуулха арга хангаха байна. Тус хүдэлмэриие саг соонь дүүргэхын зорилгоор шанга хиналта табихые предприятинуудай партийна, профсоюзна организацинуудһаа эригдэнэ.

СССР-эй Оборонын Министрын ПРИКАЗ

...56 оной сентябриин 3. № 130 Москва город.

Тогтоогдоһон болзор соогоо алба хэһэн сэрэгшэдые СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдһээ табиха тухай, сэрэгэй албанда ээлжээтэ таталга тухай

Сэрэгэй бүгэдэниитын уялгата албан тухай Хуулитай зохилдуулан ...аб:

1. Хууляар тогтоогдоһон болзор соогоо сэрэгэй алба хэһэн солда... матросууд, сержантнууд болон старшинануудые Советскэ Армиин, ...-Сэрэгэй Флодой, погранична ба дотоодын сэрэгүүдэй зэргэнүүд...васта гарган табиха.

2. Сэрэгэй албанһаа хүнгэлэлтэ абаха ба болзорыень хойшолуулха ...й, 1937 ондо түрэһэн гражданинуудые, мүн тэрэшэлэн сэрэгэй ал... ошохо наһанай аад, хойшолуулагдаһан болзоройнь хүсэһэн ба са...найнь сэрэгэй алба хэжэ байһан гражданинуудые, тус приказай ... параграф соо заагдаһанай ёһоор, сэрэгшэдые албанһаань таби...й дашарамдуулан, Советскэ Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой, по...чна ба дотоодын сэрэгүүдэй албанда татаха.

3. Тус приказые бүхы ротонуудта, батарейнүүдтэ, эскадрилинууд... болон корабльнууд дээрэ соносхохо.

СССР-эй Оборонын Министр
Советскэ Союзай Маршал **Г. ЖУКОВ.**

КОЛХОЗУУДАЙ ПОЛИНУУД ДЭЭРЭҺЭЭ

1200 гектар таряа амяарлан хуряахамнай

Манай колхоз энэ жэлдэ 4868 гектар ороoһо таряа тариһан байгаа. Бороо хура багатайшье байһан һаа, таряанаймнай ургаса гэмгүй һайн. Зарим участогуудһаа га бүриин 10 гаран центнер ургаса абтаха байна.

Таряа хуряалгые амжалтатайгаар үнгэргэхын тулада һайнаар бэлэдхээбди. Полевой стан дээрэ механизированнэ 3 ток бэлэн болгогдоо. Сушилка, амбаар болон таряа сэбэрлэдэг машинанууд заһагданхай. Гадна, дунда склад дээрэ автошэгнүүр табигдаа.

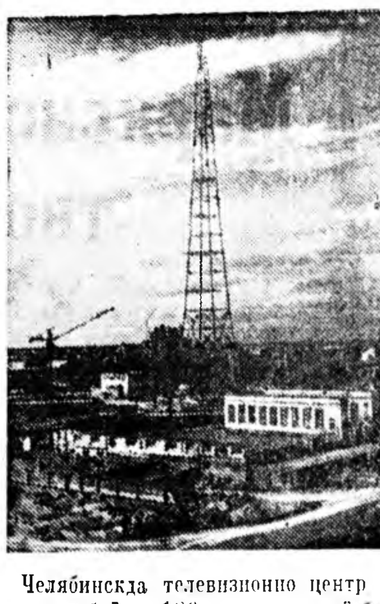
Ажахын жэлэй эхиндэ колхознай 160 гектар таряа амяарлан хуряахаар түсэблэһэн байгаа. Теэд энэ аргын үлэмжэ һайн байһан дээрэһээ 1200 гектарһаа доошо бэшэ таряа шэнэ аргаар хуряаха гэжэ хараалагдаба. Тэрэ тоодо 200 гектар намарай хара тарян, 600 гектар шэниисэ, 400 гектар хабарай хара таряан хуряагдаха юм.

Таряагаа шэнэ аргаар хуряахадамнай түрүүшын үдэрһөө һайн үрэдүн харуулба. Юуб гэхэдэ, таряанай хүсэд эдеэшэхэһээ 6—8 үдэр урид жаткаар хадажа эхилэгдэнэ. Хадагдаһан таряан валдаа 3—4 наратай үдэр байгаад лэ, комбайнаар сохигдоод, яһала хуурайгаар абтана. Энээниие комбайнаар сэхэ хадажа сохигдоһон таряантай жэшэхээр бэшэ һайн юм. Урдань комбайнаар хуряагдаһан таряае хэдэн үдэр хатаажа, сэбэрлэжэ гүрэндэ тушаадаг һаа, мүнөө зернопультаар сэбэрлээд орхиходомнай гүрэндэ тушаахаар болоно, ажалай гаргашаһье һурагүй бага байна.

Ажалнай эршэмтэйгээр ябана. Хэдэн үдэр 146 гектар намарай хара таряа, 120 гектар шэниисэ лафетнэ жаткаар хадажа, тэрэнэйнгээ 146 гектарыень комбайнаар сохижо абаад байнабди. Мүн зарим участогуудаймнай таряан хүсэд эдеэшэжэ эхилээ. Мүнөө «С-6» комбайн табижа, 60 гаран гектар сохижо абаабди. Илангаяа 4-дэхи полевой бригададамнай амяарлан хуряалга түргөөр, һайн шанартайгаар хэгдэжэ байна.

Мүнөө бригадын тогуудта сугларһан 1000 гаран центнер таряа сэбэрлэжэ захалаабди. Амяарлан хуряагдаһан таряан зернопультаар сэбэрлэгдэнэ. Комбайнаар сэхэ хуряагдаһан таряан түрүүн хатаагдаад, хожомынь зернопульт, сортировкоор сэбэрлэгдэхэ юм. Һаяын үдэрнүүдтэ таряан гүрэндэ тушаагдажа эхилхэнь.

И. Кадыров, Мухаршэбэрэй аймагай «Гигант» колхозой агроном.

Челябинскда телевизионно центр баригдажа байна. 180 метр үндэртэй башни сентябриин 15 болотор баригдажа дүүргэгдэхэ юм.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: телевизионно центрын барилга харуулагдана.
ТАСС-эй фотохронико.

Московско область таряа тушааха түсэбөө, һү тушааха ба худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргээ

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон Московско областиин колхознигууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд таряа тушааха гүрэнэйнгөө түсэбые болзорһоонь урид, 1956 оной сентябриин 1-дэ, 100,7 процент дүүргээ.

Һү тушааха ба худалдаха жэлэйнгээ түсэбые бүхы ажахынууд тэрэшэлэн дүүргээ.

Таряагаа шанар муутайгаар хуряана

(Бага-Куналейн МТС-эй харьяата колхозууд ороoһоной гээлтэтэй тэмсэнэгүй)

Бичурын аймагай Бага-Куналейн МТС-эй харьяата зарим колхозуудта ороoһо таряанай ургаса һайн. «Заря коммунизма», Маленковой, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудта гектар бүриһөө дунда зэргээр арбаад центнер ороoһон абтана.

Теэд энэ баян ургасые саг соонь гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха хэрэг муугаар эмхидхэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, «Заря коммунизма» колхоздо 9 комбайн, 1 лафетнэ жатка хүдэлдэг юм. Гэбэшье, үнгэрһэн 10 хоногой туршада оройдоол 450 гектар таряан хуряагдаа. Тэрэнэйнь миин 130 гектарынь амяарлан хуряагдаба. Энэ колхоздо үшөө хоёр мянган гектарай таряан хуряагдаадүй.

Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, комбайнернуудай ажалай бүтээсэ тон бага. Тэдэнэй хүдэлмэридэ саг үргэлжэ һаад ушаруулагдана: ороoһо зөөхэ автомашина дутана, үгы һаа, хура бороо орожорхино, колхозой правлени хүдэлмэришэдөө эдеэ хоолоор таһалдуулна. Энэ колхозой хоёрдохи бригадын поли дээрэ хадаха талмайн бэлэдхэгдээгүй дээрэһээ августын 29-дэ аяар 4 комбайн бүхэли үдэртөө миин байгаа. Тиихэдэ энэ бригададань байһан «С-4» комбайнай комбайнер «вал сугдуулха түхеэрэлгээ абахамнай һаалта» гээд, трактораар шэрэгдэдэг комбайнуудта мүр гаргажа үгөөгүй. Тиимэһээ үглөө үдэрынь нүгөө бригадаһаань «С-4» комбайн асарха баатай болоо һэн.

Мүн МТС-шье хуряалгада бэлэдхэл муутайгаар ороһон юм. Комбайнуудынь запасной частьнуудаар тон дутуугаар хангагданхай. Олон комбайнуудта удаан ябахагүй, хуушан частьнууд табигдаһан байха юм.

— Хуряалгын эхилээд, таба хоноод байхада МТС-эймнай хүтэлбэрилэгшэд унтаһанаа һэрижэ, таряа шэгнэжэ абадаг хүнүүдээ МТС-тэ семинарта эльгээгты гээ һэн,—гэжэ тэндэхи тракторна бригадын бригадир нүхэр Корытова хөөрэнэ.

Хуряалгада гараһан олонхи комбайнуудтань һүниндөө ажаллаха гэрэл түхеэрэгдөөгүй байшоо. Тэрээн дээрэһээ боложо, комбайнууд үдэшэ харанхы болотор хүдэлөөд лэ зогсошоно.

— Хэрбээ манай комбайнуудай һүниндөө гэрэлтүүлхэ түхеэрэлгэтэй байгаа һаань, һүниин тэн болотор ажаллаха байгаабди, — гэжэ комбайнернууд хэлэнэ.

Үнэхөөрөө зарим үдэр бороотой байбалынь үдэһөө хойшо гү, али үдэшэлэн хүдэлжэ эхилдэг юм. Тиигээд арай гэжэ хүдэлмэридөө шиидэжэ ороод байтарынь харанхы болошоно ха юм.

Гэхэтэй хамта, мүнөө жэлэй хуряалгын шанар энэ колхоздо ехэ муу. Жэшээнь, Хүчэгэр гэжэ газарта комбайнер Николай Шубин «Коммунар» комбайнаар 4 гектарай таряа 30—35 сантиметр үндэртэйгөөр хадажа, квадратна метр бүридэ 170 залаа гээһэн байна. Энэнь гектарта абахада 5—6 центнер тухай ороoһон болоно бшуу.

Мүн энэ комбайнертой зэргэлээд ажаллажа байһан комбайнер Михаил Тетерин гектар бүридэ 50—60 залаа гээнэ.

Юундэ иимэ ехэ гээлтэ хэнэ гээшэбта гэхэдэ, таряан зарим газарта хэбтэшэнхэй, хадахада бэрхэшээлтэй байна гэхэ мэтын шалтаг барина. Теэд хэбтэшэһэн таряае бодхоожо үгэхэ түхеэрэлгэ һайнаар тодхоогүй, комбайнайнгаа мотовилые урагшань болгожо үгөөгүй хадажа ябаһан байха юм. Тиихэдэ комбайнуудтань зерноуловительнууд үсөөн байна.

Гадна, поли дээрэһээ ороoһо зөөхэ үедэ нилээд ехэ гээлтэ гарана. Ороoһо таряанай тоо бүридхэл һула, комбайнһаа гараһан таряан поли дээрэ шэгнэгдэнэгүй. Ороoһоной складта заримдаа һүниин харуул байдаггүй.

Мүнөө үедэ колхозой тогуудта 3 мянга гаран центнер ороoһон хэбтэнэ. Эндэ таряа сэбэрлэхэ хүдэлмэри механизацилагдаагүй, түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлмэри эмхидхэгдэнэгүй. Комбайнуудһаа гараһан, буртаг үбһэтэй буурсагуудтай нойтобор таряан саг дары сэбэрлэгдэнэгүй. Гүрэндэ арай гэжэ 100 гаран центнер таряан тушаагдаад байна.

Хэды тиимэ байбашье һаань, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Иванов амяарлан хуряалгые бодотоор эмхидхэхэ гэжэ оролдоногүй. Энэ аргые миин магтахаһаа бэшэ, ондоо юумэ хэнэгүй. Теэд эндэ партиин айкомой Бага-Куналейн МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр Аханянов нэгэ хэды болоод лэ энээгүүр ябадагшье һаа, энээн тухай биратай хэмжээ абанагүй. Шанар муутайгаар хуряажа байһан хүнүүдтэ шанга эрилтэ үшөөл хэгдэнэгүй.

МТС-эй дирекци (директорынь нүхэр Лобсанов) хуряалгын машинануудые, комбайнуудые үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглахын, ороoһо таряанай гээлтые усадхахын түлөө бодото хэмжээ абаха зэргэтэй.

Б. Гылыков.

Чувашска АССР таряа тушааха түсэбөө болзорһоо урид дүүргэбэ

Партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон Чувашска АССР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд таряа тушааха гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид, августын 31-дэ, 101,8 процент дүүргэбэ. Гүрэндэ таряа тушаалга үргэлжэлһөөр. Мүн намарай таряа тариха түсэб дүүргэгдээ.

Забайкалиин гол мүрэнүүдээр модо урадхуулга

ЧИТА, сентябриин 3. (ТАСС). Читын леспромхозой коллектив модо урадхуулха зунайнгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ. Оленгүй гэжэ хадын гол горхоор Новая станци хүрэтэр тайгаһаа 320 мянган кубометр гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэй зун бүхыдөө «Читлес» трестын урадхуулһанда орходоо 100 гаран мянган кубометр модон үлүү ехээр урадхуулагдаа.

Загаһа бариха жэлэй түсэб дүүргэгдэбэ

АРХАНГЕЛЬСК, сентябриин 3. (ТАСС). № 52—67 гэжэ шэнэ океанска сейнерэй экипаж загаһа бариха жэлэйнгээ түсэбые дүүргэбэ. 4 һарын турша соо 5 мянган центнер үлүүтэй трескэ, пикша болон далайн алгана баригдаһан байна.

Сейнер мүнөөнэй һайн приборнуудаар хангагданхай. Далайн оёорто олоороо сугларһан загаһа олодог моноскоп гэжэ прибор тэрээн дээрэ тодхогдонхой юм. Баренцовэ далай дээрэ загаһа барижа байһан 14 судна нууд загаһа бариха жэлэйнгээ түсэбые дүүргээ.

Кукурузын баян ургаса

Үдын МТС-эй харьяата «Победа» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Кожевников С. Г.) энэ жэлдэ 200 гектарта кукуруза тариһан юм. Кукурузынгаа газарые эртээнһээ тарилгада бэлэдхэһэн, газараа бултыень уһалһан, 80 мянган центнер нат шэбхэ гаргажа тарааһан байгаа. Тиигээд үрэһэ хүрэнгээ илтажа, хороор угаажа, тарилгада бэлэдхээд, бүхы талмайдань ганса квадратно-гнездовой аргаар тариһан байна.

Зундаа Владимир Кожевников, Агафья Тимофеева гэгшэдэй кукуруза ургуулгын тусгаар звено ургасын хойноһоо харууһа, элдүүрилгэ хэдэн дахин хэжэ, хүрьһыень зөөлэн, буртаг үбһэ ногоогүй байлгаа.

Һүүжэ, Тэмээн гэжэ газарнуудай кукуруза зарим газартаа 3 метр шахуу үндэртэй. Эдэ участогуудай гектар бүхэнһөө 500 центнер кукурузын ногоон эшэ намаа абтажа, силос болгогдоо. Эдэ участогуудта кукурузын буурсагууд һүн эдеэтэй байба.

Үдын МТС-эй «СК-2,6» тэжэ силоснэ комбайнай комбайнер Сампил Казазаев, «Беларусь» тракторай тракторист Владимир Мартынов гэгшэд бүтээсэтэй һайнаар ажаллажа, 4 гектар нормын орондо үдэртөө 15 гектар хүрэтэр кукуруза хуряана. Мүнөө тус колхоздо 500 гаран тонно силос даргдаад, энэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Тиигэжэ колхоз һаамхай үнеэн бүхэндөө 5—6 тонно кукурузын силостэй болохо байна.

Тиихэдэ эндэхи Кировэй нэрэмжэтэ колхоз кукурузаяа барагсаан хуряажа, 1000 шахуу тонно кукурузын шэмэтэ силос дараба.

Ц. Дандаров, манай корр.

Хори.

Бичурын МТС-эй харьяата Калининай нэрэмжэтэ колхоздо амяарлан хуряалга эхилбэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: лафетнэ жаткын машинист Г. Савельевэй агрегат шэниисэ хадажа ябана. Хүреэ соо: Г. Савельев.
А. Мантаевай фото.

Шэнэ ургасын свёклоор сахар шанагдаба

КИЕВ, сентябриин 3. (ТАСС). Украинада сахар шаналгын сезон эхилбэ. Зарожанский, Маковско, Корецкэ, Соболевскэ, Лучанска заводууд шэнэ ургасын свёклоор түрүүшын мянгаад центнер сахар шанаа.

Байгша ондо республика дотор 158 сахарна заводууд хүдэлмэрилхэнь. Шэнээр ашаглалгада оруулагдаһан заводууд сүүдхэдээ 50 мянга шахуу центнер сахарна свёклые нэмэжэ болбосоруулха байна. «Подолье», Кобелякска, Первомайска, Купянска заводууд нилээд һайжаруулагдан баригдаһан байха юм.

Сахалинай 100 мянган һурагшад

ЮЖНО-САХАЛИНСК, сентябриин 1. (ТАСС). Городуудта, нүүрһэшэдэй ба модошодой тосхонуудта үглөөгүүр эртэһээ хойшо гартаа портфель бариһан хүбүүд, басагад һургуулинууд тээшэ олоороо ошоно. Мүнөөдэр Сахалинай ба Курильска аралнуудай 15 мянган үхибүүд түрүүшынхеэ һургуулиин богоһо алхаба. Область дотор һурагшадай тоо үзэгдөөгүй ехээр олон болоо. Мүнөө 100 мянган хүн һуража байна. Корсаково, Томари, Шахтёрск тосхонуудай, Шумшу гэжэ аралай, Хойто-Курильска районой болон бусад газар нютагай һурагшад болбосон түхэлтэй шэнэ һургуулинууд соо һуралсалаа эхилбэ.

Москвагай, Ленинградай болон бусад городуудай дээдэ һургуулинуудые дүүргэгшэдээр сахалинска һургуулинуудай багшанарай кадрнууд нэмэбэ.

Марксистско-ленинскэ теорие гүнзэгыгөөр, творческо ёhоор шудалхын түлөө

☆ ☆

(„Правдын" сентябриин 2-ой түрүү бэшэг)

★ ★ ★

Партийна гэгээрэлэй системэдэ hуралсалай шэнэ жэл эхилбэ. Партийна hуралсалые хайшан гэжэ эмхидхэхэ тухай асуудалнууд партийна олониитын дунда мүнөө үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ байна.

КПСС-эй ХХ съезд партийна пропагандын горьтойхон дутагдалнуудые элирүүлээ. Тиин ажахын ба культурна байгуулалтын бодото зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ съездын hүүлээр пропагандистска хүдэлмэриин зарим тэды холбоотой боложо байhаниинь элитэ. Кадрнуудай экономическа hуралсалда ехэ анхарал хандуулагдадаг боложо байна. Энэ хадаа ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө, СССР-эй экономическа гол зорилгые бэелүүлхын түлөө манай общество мүнөө тэмсэжэ байгаа эрхэ байдалда шиидхэхы удхашанартай.

Партийна гэгээрэлэй системэдэ КПСС-эй ХХ съездын шиидхэбэринүүдые ба материалнуудые шудалhан ябадал коммунистнуудые, партийнабэшэ олониитэ эдэбхитэдые марксистско-ленинскэ теориин, партиин ба правительствын дотоодын болон гадаадын политикын шухала шухала асуудалнуудта ехэ hонирхолтойгоор хандуулдаг болоо. Ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэдэг ябадалые, тэрэнэй хойшолонгуудые усадхахын түлөө партиин хэпэн тэмсэл марксизм-ленинизмые творческо ёhоор шудалха таарамжатай эрхэ байдал бии болгоо. Гэбэшье, партийна гэгээрэлые шэнэдхэн эмхидхэхэ талаар хэгдэhэн эдэ бүгэдэ юумэ имагтал түрүүшын алхамууд болоно.

Коммунистнуудай политическэ гэгээрэлые олохон партийна организацинууд үшөө хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ гэжэ hаяхан баталан абаhан «Партийна гэгээрэлэй системын hуралсалай жэлэй дүнгүүд ба hуралсалай шэнэ жэлдэ партийна организацинуудай зорилгонууд тухай» тогтоол соогоо КПСС-эй ЦК тэмдэглэбэ. «ВКП(б)-гэй хуряангы курсые» ехэнхидээ хүтэлбэри болгон бүхы пропагандистска хүдэлмэриин үни удаан жэлнүүдэй туршада ябуулагдажа байhантай дашарамдуулагдан, коммунистнууд хадаа диалектическэ ба историческа материализм, политическэ экономи, социалистическэ революциин теори ба тактика, социализм ба коммунизм байгуулгын түүхэ болон дүй дүршэлhөө бүридэгшэ нэгэн бүхэли hургаал байhан марксизм-ленинизмые шудалдаггүй байгаа. Агуу-ехэ ленинскэ hургаалай теоретическэ баялигые шудалха хэрэгтэ гүйсэд анхарал хандуулагдадаггүй байгаа. Мүнөө саг үеын гол үндэhэн проблемэнүүдэй орондо, харин үнгэрhэн сагай юумэндэ ехэнхи анхаралаа табидаг, талмудизм ба хооhоор сээжэлдэлгэ гаргадаг ябадал, экономическа теори ба үйлэдбэриин экономикые шудалха хэрэгые тоодоггүй ушар — партийна пропагандада үниhөө хойшо байhан иимэ дутагдалнууд мүнөө хүрэтэрөө усадхагдаадүй зангаараа.

Хорёод жэлэй саада тээ тогтоогдоhон партийна гэгээрэлэй формонууд, шудалагдаха ёhотой зүйлнүүд коммунистнуудые хангажа шадахаяа болёо. Коммунистнуудай юрэнхы эрдэм ба политическэ бэлэдхэл нилээд дээшэлжэ, оюун ухаанайнь эрилтэнүүд хэмжээлэшэгүйгөөр баяжаа. Партийна гэгээрэлые эмхидхэхэ ба хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ олохон партийна организацинууд эдэбхи шадабари гарганагүй. Мүнөө үедэ партиин шиидхэжэ байhан зорилгонуудтай политическэ гэгээрэлэй нягта холбоотой байгаа hаань лэ, марксистско-ленинскэ теорие шудалжа, өөрынгөө бодото хүдэлмэридэ коммунистнуудай хүтэлбэри болгохоёо харадаг байгаа hаань лэ, политическэ гэгээрэлдэ амжалта туйлагдаха байhыень олохон партийна организацинууд мартана.

Марксизм-ленинизмдэ харша үзэл байhан ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэн hүгэдэдэг ябадал партийна гэгээрэлэй хэрэгтэ ехэхэн hаад хээ. Марксистско-ленинскэ теорие хүтэлбэри болгон, коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудые, мүнөө үеын түүхын хүгжэлтые партиин согсолон тодорхойлhон шэнэ дүй дүршэлые hонирхолтойгоор, шадамараар ба тодорхойгоор тайлбарилхын орондо, харин ажабайдалтай, партиин ба арадай үмэнэ табигдаhан бодото зорилгонуудтай ямаршье холбоогүй цитатануудые, элитэ байhан зүйлнүүдые дабтан хэлээд лэ олохон пропагандистнууд үнгэршэдэг байгаа.

Партийна гэгээрэлэй системэдэ гараhан дутагдалнууд марксистско-ленинскэ hуралсалые hайн дуранай ёhоор эмхидхэхэ гэhэн ёho гурим буруугаар ойлгоhоной хойшолонгууд мүн гэжэ КПСС-эй ЦК тэмдэглэбэ. Политическэ hуралсал эмхидхэхэ ябадалда захиралта гаргаhан, бултанда нэгэн адляар хандаhан ябадалhаа боложо, дурашьегүй hаа, олохон коммунистнууд нэгэ түхэлэй кружогуудта оруулагдашоод, үни заяанай мэдэхэл байhан асуудалнуудаа хэдэн жэл удаагаар шудалха баатай болоhон байна.

hайн дуранай ёho гурим баримталан, марксистско-ленинскэ hуралсал бэелүүлхэ гээшэ партийна гэгээрэлдэ албан хойрог захиралта гаргаха ябадал усадхаха, кружогуудай, hургуулинуудай, семинарнуудай хүдэлмэриин шанарые эрид hайжаруулха гэhэн эрилтэ партийна организацинуудай үмэнэ табина. Ихэдэ партийна гэгээрэлэй ямар системэ байгуулха тухай хэлэгдэнэб гэхэдэ, коммунистнуудай элдэб янзын эрилтэнүүд хараада абтаха, кружогуудта ба hургуулинуудта, мүн тэрэшэлэн бэеэ даагаадшье hурагшадта марксизм-ленинизмые гүнзэгыгөөр, творческо ёhоор шудалуулха, марксистско-ленинскэ теорие шудалха хэрэгтэ коммунистнуудые үнэхөөр hонирхуулха хэрэгтэй болоно.

Гэхэтэй хамта, «hайн дураараа» байха hэмди гээд, политическэ hуралсалаа партиин зарим гэшүүдэй, тэрэ тоодо хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй дээшэлүүлхэеэ үнэндөө болишоhониинь зохистой бэшэ болоод байна гэжэ КПСС-эй ЦК тоолоно. Теорие бэеэ даагаад шудалагшадай хамаг юумэндэнь хамаархахаhаа зарим партийна организацинууд арсажархёод, харин политическэ hуралсалаа бэеэ даагаад дээшэлүүлхэ хэрэг эмхидхэхэеэшье, хүтэлбэрилхэеэшье болишоhон байха юм. Тиимэhээ олонхи ушарта марксистско-ленинскэ теорие шудалха хэрэгэй үнэндөө зогсоогдошоhониинь гайхалтай бэшэ бшуу.

КПСС-эй ЦК болбол марксизм-ленинизмые шудалха ба пропагандалха хүдэлмэрие багаханааршье hуларуулжа болохогүй байhан ябадалда партийна организацинуудай анхарал хандуулна. СССР-тэ коммунизм байгуулха, арадай демократиин оронуудта социализм байгуулха агууехэ шэнэ зорилгонуудтай дашарамдуулагдан, буржуазна идеологидо эсэргүүгээр тэмсэхэ, ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэн hүгэдэхэ ябадалые, тэрэнэй хойшолонгуудые гүйсэд усадхаха гэhэн мүнөө үеын зорилгонуудтай дашарамдуулагдан, коммунистнуудай марксистско-ленинскэ хүмүүжүүлгын үүргэ улам ехэ болоно.

Манай пропагандын шухала зорилгонуудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, мүнөө үеын капитализмын империалистическэ үг удхые элишэлэн харуулха, тэрэнэй муу муухайе, зүрилдөөнүүдые ба хёморол тодорхойлон харуулха, капиталистическэ байгуулалтаhаа социалистическэ байгуулалтын тон ехэ булюу байhые Советскэ Союзай ба арадай демократиин оронуудай тодорхой жэшээнүүд дээрэhээ тайлбарилан харуулха шухала. Социально-политическэ элдэб системэтэй оронуудай амгалан ёhоор зэргэ ажабайха гээшэ социалистическэ идеологи буржуазна идеологи хоёрые эблэрүүлхэ гэhэн удхатай бэшэ. Манда харша идеологидо эсэргүүгээр, хүн зоной ухаан бодолдохи капитализмын үлэгдэлнүүдтэ эсэргүүгээр, марксистско-ленинскэ үзэл бодолой түлөө, тэрэнэй ёho гуримуудые арюун нангинаар сахихын түлөө тэмсэхэ гээшэ коммунист бүхэнэй уялга мүн.

Коммунистическэ партиин ба Советскэ гүрэнэй политика яахадаа булигдашагүй хүсэтэйб гэхэдэ, энэ политика ниитын хүгжэлтын хуули ёhонуудые хэрэглэхэ ябадалые үндэhэ болгон баримтална, эдэ хуули ёhонуудые имагтал марксизм-ленинизм тодорхойлжо үгэнэ. Марксистска хэршье эрдэмтэй кадрнуудтай манай партиин байгаа hаа, идейно-политическэ ургалтаяа эдэ кадрнууд саашадаа зогсоохо ёhотой бэшэ бшуу. Ниитын ажабайдал нэгэл hууридаа байна бэшэ, манай үмэнэ улам шэнэ шэнэ зорилгонуудые табина ха юм. Манай партиин кадрнууд бодото дүй дүршэлые, ажабайдалай табиhан шэнэ асуудалнуудые теоретическэ талаарнь тайлбарилан ойлгодог байха зэргэтэй. Тэдэнэр идейно-теоретическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилхэ уялгатай. Марксистско-ленинскэ теорие шудалха хэрэгтэ hанаа амараар хандаха ябадал коммунистическэ сурталшүтэлые гээлгэжэ, манай хүгжэлтын перспективэнүүдhээ холодуулжа болохо байна, тэрэ хадаа манай партиин ут удхада, тэрэнэй Уставай эрилтэнүүдтэ харша байна.

Партийна пропагандын гол зорилгонь юуб гэхэдэ, марксизм-ленинизмын үндэhэ hууринуудые мэдэлгээр, ниитын хүгжэлтын хуули ёhонуудые, коммунизм байгуулгын хуули ёhонуудые мэдэлгээр, Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын дотоодын ба гадаадын политикые гүнзэгыгөөр мэдэлгээр коммунистнуудые зэбсэгжүүлхэ гэhэн удхатай. Марксистско-ленинскэ үзэл бодолоор, коммунистическэ үзэл сурталаар партиин гэшүүдые хүмүүжүүлхэ, теори шудалха хэрэгтэ творческо ёhоор тэдэнэрые хандуулха, буржуазна идеологитой эбсэшэгүй байлгаха шухала.

Партийна организацинууд болбол ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэн hүгэдэхэ ябадалай хойшолонгуудые бүримүhэн усадхаха, мүнөө үеын байдалhаа пропагандын таhархай байhые зайсуулха, коммунизмын материально-үйлэдбэрилгын база байгуулхын түлөө, ажалшадай материальна ажабайдалые саашадань дэбжээхын түлөө, социалистическэ культурын хүгжэлтын түлөө партиин ба арадай тэмсэжэ байгаа гол проблемэнүүдhээ тэрэнэй таhархай байhые зайсуулха уялгатай. Партийна гэгээрэл гээшэ советскэ хүнүүдэй үдэр бүриин, юрын ажал-ябуулга ба коммунизм байгуулгын агууехэ зорилго хоёрой хоорондохи холбооые гүнзэгыгөөр тайлбарилан харуулха, партиин ажабайдалай идейнэ хэмжээе, коммунистнуудай творческо эдэбхи хэшээлые дээшэлүүлхэ зэргэтэй.

Коммунистнуудай хүсэл эрмэлзэлгэтэй тааралдахаар партийна гэгээрэл мүнөө эмхидхэгдэхэ зэргэтэй. Эхилжэ байгаа hуралсалай жэлдэ: политическэ эрдэмгүй коммунистнуудай hуралсаха уялгата эхин шатын hуралсал — политhургуулинууд; КПСС-эй Центральна Комитедэй ба Советскэ правительствын тогтоолнуудые, республикын, хизаарай, областиин ажахын ба культурна байгуулалтын шухала шухала асуудалнууд тушаа нютагай партийна ба советскэ органуудай шиидхэбэринүүдые шудалха, тэрэшэлэн Советскэ Союзай ажабайдалай ба хилын саада тээ болоhон событинуудтай hурагшадые танилсуулха мүнөө үеын политика шудалха кружогууд; марксистско-ленинскэ философиин үндэhэнүүдые шудалха семинарнууд гү, али кружогууд; КПСС-эй түүхые шудалха семинарнууд гү, али кружогууд; политическэ экономи шудалха семинарнууд гү, али кружогууд, тэрэшэлэн зургаадахи табанжэлэй ба үйлэдбэриин экономикын проблемэнүүдые шудалха семинарнууд гү, али кружогууд эмхидхэгдэхэ зэргэтэй.

КПСС-эй ЦК-тэй тогтоол соо заагдаhанай ёhоор, партийна гэгээрэл эмхидхэхэдээ, партийна комитедүүд бүгэдэндэ нэгэн адляар хандаха ябадал гаргахагүй, республика, хизаар, область, город ба районойнгоо тодорхой эрхэ байдалтай программаяа, заняти ба лекцинүүдэйнтээ тематикые hайса дүтэлүүлхын тула творческо эдэбхи ехээр гаргаха зэргэтэй.

Мүнөө үеын байдалтай сэхэ холбоотой, соком коммунистнуудые hонирхуулмаар темэнүүдые шудалха ябадалда ехэ саг үгтэхэ болоно. Марксистско-ленинскэ теориин тус тус шухала проблемэнүүдые шудалха семинарнуудые гү, али кружогуудые байгуулжа болохо байна. КПСС-эй түүхые шудалха семинарнуудай ба кружогуудай түсэбүүд, программанууд дотор Октябриин hүүлээрхи үедэ партиин эрхилhэн ажал-ябуулгые, илангаяа манай орон дотор социализм ба коммунизм байгуулгатай холбоотой асуудалнуудые шудалха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаха зэргэтэй. КПСС-эй ХХ съездын шиидхэбэринүүдые ба материалнуудые, парти, правительствын тогтоолнуудые шудалалгада онсо анхарал хандуулха шухала.

Предприятинуудай, колхозуудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай экономикын тон шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула өөhэдынгөө эдэбхеэр зарим партийна организацинуудай зарладаг экономическа конференцинүүд али болохоор hайшаагдаха зэргэтэй. Кадрнуудай экономическа эрдэм дээшэлүүлхэ, түрүү дүй дүршэл, наукын ба техникын шэнэ шэнэ туйлалтануудые дэлгэрүүлхэ зорилгоор хүдэлмэриин энэ аша туhатай формо бүхы хэмжээгээр хэрэглэгдэхэ зэргэтэй.

hуралсалай жэлэй эхилхэ ба дүүрэхэ болзорнуудые батаар тодорхойлхо гээшэ партийна гэгээрэлэй системэдэ эмхидхэхы ехэ удхашанартай байна. Эдэ болзорнууд элдэб республиканuудта, областьнуудта ондо ондоо байжа болоно гэжэ тогтоол соогоо КПСС-эй ЦК заана. hуралсалай тусхайта хугасаа соо байhан hуралсалай жэл заатагүй байха болоно. Зүгөөр нютаг нютагайнгаа эрхэ байдалые хараадаа абан, городууд ба хүдөөгэй районуудта амяар амяарандань мүнөө союзна республиканууудай компартинуудай ЦК-нууд, партиин обкомууд ба крайкомууд hуралсалай жэлэй эхилхэ болзорые сентябриин 1-hээ октябриин 15 хоёрой хоорондо, дүүрэхэ болзорые апрелиин 1 июниин 1 хоёрой хоорондо өөhэдөө тогтоохо зэргэтэй. hара соо хэдэн удаа hургуулинуудай ба кружогуудай занятинуудай болохо байhаниинь шудалагдажа байгаа асуудалнуудhаа, hурагшадай бэлэдхэлhээ боложо тодорхойлогдохо зэргэтэй. Жэшээнь, удаан бэлэдхэл хэрэгтэй теоретическэ семинарнуудай заняти hара соо 1 удаа, политhургуулинуудай ба кружогуудай заняти hара соо хоёр—гурбанhаа олон бэшээр үнгэргэгдэхэ болоно.

КПСС-эй ЦК-гэй тогтоол соо заагдаhанай ёhоор, марксистско-ленинскэ теорие бэеэ даагаад шудалха гээшэ идейно-теоретическэ бэлэдхэлээ коммунистнуудай дээшэлүүлхэ мүнөө үеын гол шухала арга мүн байна. Гэбэшье, зүндөө бүтэлгэдэ найдаад орхигдонгүйтөөр, коммунистнуудай бэеэ даагаад hураха hуралсал эмхидхэгдэхэ, хододоо хүтэлбэрилэгдэжэ байха, партийна органуудай зүгhөө тэрээндэ туhаламжа үгтэжэ байха зэргэтэй. Марксизм-ленинизмые бэеэ даагаад шудалдаг коммунистнуудта саг үргэлжын туhаламжа үзүүлхэ тухай, теоретическэ асуудалнуудые үе үе болоод лэ хамтаараа зүбшэн хэлсэжэ байгаад, марксистско-ленинскэ теорие бэеэ даагаад шудалдаг байха тухайда партийна организацинууд анхаралаа хандуулха болоно. Лекцинүүд, семинарнууд, хөөрэлдөөнүүд, теоретическэ конференцинүүд үнгэргэгдэхэ, мүн теорие бэеэ даагаад шудалааша коммунистнуудай hанал хүсэлые хараадаа абан, хүнүүдтэ бүлэг бүлэгөөрэншье, тус тустаншье консультаци үгэхэ хэрэг үргэнөөр эмхидхэгдэхэ болоно.

Пропагандистнуудые шэлэн оложо, бэлэдхэхэ ябадалда партийна комитедүүд онсо анхаралаа хандуулха зэргэтэй. Элидхэлнүүдые, лекцинүүдые уншаха, hургуулинуудта, кружогуудта ба семинарнуудта заняти үнгэргэхэ хэрэгтэ теоретическэ эгээл бэлэдхэлтэй, партийна, ажахын ба советскэ хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй коммунистнууд хабаадуулагдаха зэргэтэй. Партийна гэгээрэл, илангаяа экономическа hуралсал хүтэлхэ пропагандистска кадрнуудые бодомжотойгоор бэлэдхэдэг байха шухала.

Марксизм-ленинизмые номнон дэлгэрүүлхэ гээшэ имагтал пропагандистнуудай, партийна комитедүүдэй пропаганда ба агитациин таhагуудай хүдэлмэрилэгшэдэй хэрэг бэшэ. Тэрээндэ партийна комитедүүдэй бусад бүхы таhагуудай хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха уялгатай. Экономическа эрдэм дэлгэрүүлхэ ябадалда министерствонүүдэй, советскэ ба профсоюзна органуудай хүдэлмэрилэгшэд, предприятинуудай директорнууд, инженернүүд, агрономууд, үйлэдбэриин новаторнууд, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Обществын гэшүүд үргэнөөр хабаадуулагдаха зэргэтэй.

Партийна пропагандые hайжаруулхын тула манай хэблэл горьтойхон юумэ хэжэ шадахашье, хэхэшье байна. Политическэ hуралсалаа бэеэ даагаад дээшэлүүлэгшэдтэ туhаламжа болгон, статьянуудые, консультацинуудые, теоретическэ проблемэнүүдээр уншагшадай асуудалнуудта харюунуудые hүүлэй жэлнүүдэй туршада зарим центральна, республиканска, областной газетэнүүдэй, союзна республиканууудай компартинуудай ЦК-нуудай теоретическэ ба политическэ журналнуудай хомороор толилдог болоhые КПСС-эй ЦК алдуутай гэжэ тоолоно. Хэблэл хадаа мүнөө үеын теоретическэ ба политическэ эгээн шухала шухала проблемэнүүд тухайда, партийна организацинуудай агитационно-пропагандистска хүдэлмэриин дүй дүршэл тухайда хододоо бэшэжэ байха уялгатай.

Манай орон доторхи коммунистическэ байгуулалтын аша туhада политическэ гэгээрэл улам hайнаар хүтэлбэрилэгдэхэ зэргэтэй. Партийна организацинууд партийна гэгээрэлые ямараар хүтэлбэрилэн ударидаха зэргэтэйб гэхэдэ, тэдэнэр партиин бүхы гэшүүдэй сурталай талаар саашанхи ургалта ба политическэ хатуужал хангаха, коммунизм байгуулгын бодото зорилгонуудые шиидхэлгэдэ тэдэнэй эдэбхи хэшээл бадаруулха уялгатай.

Москва. Индонезиин Республикын Президент Сукарно хүдөө ажахы[...] мышленна Бүхэсоюзна выставкэдэ орожо хараба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Президент Сукарно болон тэрээнтэй хамта ябагшад [...] дээрэ.

ТАСС-эй фотох[...]

★ ★

Индонезиин Республикын Президент СССР-тэ ерээд байhан тухай

ЛЕНИНГРАД, сентябриин 1. **(ТАСС-эй корр.).** Мүнөөдэр хахад үдэрэй хойто тээ Президент Сукарно болон тэрэниие үдэшэжэ ябаhан хүнүүд Эрмитажда ороо. Удаань Индонезиhээ ерэhэн айлшад Индонезиин республикын сүтлуулагдамал командын ба «Ажалай резервнүүд» гэжэ обществын ленинградска командын футболистнуудай уласхоорондын нүхэрэй ёhоной уулзалга боложо байhан С. М. Кировэй нэрэмжэтэ стадион дээрэ байлсаа.

Үдэшэ Ленинградска городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. Смирнов Индонезиин республикын Президент Сукарнын хүндэлэлдэ уулзалга хэhэн байна.

ЛЕНИНГРАД, сентябриин 2. (ТАСС). Индонезиин республикын Президент Сукарно болон тэрэниие үдэшэжэ ябаhан хүнүүд Ленинградта хоёр үдэр байгаа. Ленинградайхид индонезийскэ арадай эльгээhэн хүнүүдые дүтынгөө хани нүхэд шэнгеэр угтаhан байна. Үйлсэнүүдтэ болон заводууд дээрэ, метрополитенэй станцинууд дээрэ болон театрнууд соо—хаа хаанагүй Ленинэй городой ажаhуугшад айлшадаа халуун зүрхэнhөө амаршалжа, өөрынгөө национальна эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэжэ байhан Индонезиин арадта эрхим hайн дура хүсэлөө дамжуулхые гуйhан байна. Мүнөөдэр Президент Сукарно болон тэрээнтэй ябаhан хүнүүд Ленинградhаа мордоо.

Үглөөгүүр эртэ Ленинградска аэропорт дээрэ ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэнэр айлшадаа үдэшэхээ сүтлараа.

Индонезиин, Советскэ Союзай болон Российска Федерациин гүрэнэй тугууд hалхинда намилзана. Аэродром дээрэ хүндэтэ харуул жагсан байна. Индонезиин болон Советскэ Союзай гүрэнэй гимннүүдэй аялганууд зэдэлнэ.

Президент Сукарно болон Ленинградска городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Смирнов гэгшэд хүндэтэ харуулай хажуугаар ябан гараа.

Президент Сукарно микрофоной урда үгэ хэлээ.

Тэндэ байгшад гараа барилсана. Президент Сукарно болон тэрээнтэй хамта ябаhан хүнүүд самолет соо ороно. Машина агаарта дэгдэжэ, зүүн зүг тээшэ ниидэнэ. Айлшад Ленинградhаа Свердловск ниидэ.

КАЗАНЬ, сентябриин 2. (ТАСС). Мүнөөдэр үглөөнэй II часта Индонезиин республикын Президент Сукарно Ленинградhаа Свердловск ошохо замдаа Казанска аэропорт дээрэ бууhан байна.

Хүндэтэ айлшые болон тэрэниие үдэшэжэ ябаhан хүнүүдые угтахын тулада Татарска АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ С. Н. Низамов, республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ М. З. Азизов, Татарска АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн З. И. Муратов, СССР-эй, РСФСР-эй, Татарска АССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, наукын, литературын болон искусствын ажал-ябуулагшад, Татариин столицын промышленна предприятинуудай түлөөлэгшэнэр, журналистнууд аэродром дээрэ ерэhэн байна.

Татарска АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ С. Н. Низамов индонезийскэ айлшадые халуун зүрхэнhөө амаршалаа.

Президент Сукарно харюугай үгэ хэлэжэ, халуунаар угтаhанайнь түлөө баясхалан хүргөө.

— Би эндэ арадай түлөөлэгшэ, арадай дундаhаа гараhан хүн байhандаа ерээб. Арад зон намайе президент болгон hунгаа,—гэжэ хэлэнэ. Арад зонгүйгөөр би юуншье бэшэб. Бүхы арадтай хамтадаа бидэнэр обществые амгалан ёhоор хүгжөөжэ шадахабди.

Манай зорилго, Индонезиин, мүн тэрэшэлэн Советскэ Союзай болон дэлхэйн бүхы оронуудай бүгэдэ ажалшадай болон хүтэлбэрилэгшэдэй зорилго хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал туйлахын тулада эрид шууд хүдэлмэрилхэ я[...] лоно.

Аэропортын байшан соо [...] АССР-эй Верховно Соведэ[...] диумэй түрүүлэгшэ С. Н. [...] хүндэтэ айлшаяа, тэрээнт[...] ябаhан хүнүүдые хүндэ[...] лалга эмхидхээ.

12 час 20 минутада [...] hууhан самолет Свердловск[...]

СВЕРДЛОВСК, сентя[...] (ТАСС). Мүнөөдэр нютага[...] 16 час 30 минутада Ин[...] Республикын Президент [...] болон тэрэниие үдэшэжэ я[...] нүүд Ленинградhаа Св[...] ерээ. Свердловскэ горсов[...] сэдкомой түрүүлэгшын нэг[...] логшо П. Г. Панов, парти[...] мой нэгэдэхи секретарь А. [...] ленко, Свердловско областно[...] дэй гүйсэдкомой түрүүлэгш[...] Николаев, ажалшадай ол[...] түлөөлэгшэнэр айлшадые у[...]

Ажалшадай депутадууда[...] ской Соведэй гүйсэдкомой [...] нүхэр Панов Индонезийскэ[...] толгойлогшые халуун з[...] амаршалаа.

Амаршалгадань харюу [...] Президент Сукарно иигэж[...] лээ:

Хүндэтэ нүхэдүүд! Эндэ [...] амаршалхадатнай минии [...] баясан хүдэлнэ. Би эндэ [...] гэртээ, өөрынгөө бүлэ со[...] шэнги байнаб. Индонезиин [...] ликын Президент болон ин[...] скэ арадай түлөөлэгшэ мү[...] минии зорилго хадаа И[...] Советскэ Союз хоёрой [...] дохи эбтэ холбоо бариса[...] жүүлхэ ябадал болоно. М[...] рилго хүндэ бэшэ байха [...] hананаб, юундэб гэхэдэ, ни[...] зорилготой арадуудай хоор[...] тэ байдал болон ахадүүгэ[...] саан байнгүй байжа болохо[...] на бшуу. Эб найрамдалай [...] хүгжэлтын түлөө тэмсэжэ [...] манай оронуудай хоорон[...] байдал болон ахадүүгэй хо[...] рисаан байха ёhотой.

Индонезиин Президентын [...] үгые тэндэ байгшад нэрь[...] ташалгаар угтаа.

Президент Сукарно боло[...] незиин арадай бусад түл[...] нэр аэродромhоо город тэ[...] Аэропортhоо город ошоhо[...] замдань айлшадые город[...] мянган хүнүүд амаршалh[...]

СВЕРДЛОВСК, сентяб[...] (ТАСС). Индонезиин Респу[...] президент д-р Сукарно б[...] рээнтэй хамта ябагшад Ур[...] мо индустриальна центр—С[...] скдо хоёрдохи үдэрөө а[...] байна. Мүнөөдэр айлша[...] машина бүтээлгын заводт[...] хараа.

Президент Сукарно зав[...] равлениhээ гараад, түрүү[...] банжэлэй талмай дээрэ ер[...] го Орджоникидзын па[...] гранит трибуна дээрэ гара[...] митинг боложо, тэрээндэ [...] үлүүтэй хүн сугларaa. М[...] профсоюзай заводской ко[...] түрүүлэгшэ П. И. Акимов н[...] водой олон мянган хүдэлм[...] коллективэй нэрэhээ хүдэл[...] Георгий Глазунов үгэ хэлэ[...]

Индонезиин президент [...] альга ташалгаар угтагдан[...] дээрэ үгэ хэлэбэ:

— Олон арбаад мянган [...] газарта байдаг холын оро[...] ерээб. Свердловскдо намай[...] луунаар угтаба. Эндэ нам[...] но аха» гэжэ нэрлэhэнэйт[...] тон ехээр баярланаб. Н[...] Танай хүсэл зорилго ма[...] гол түлэб таараллдаг. Та[...] жэн hалбаржа байhан, ү[...] общество байгуулхые о[...] Таанад эрхэ сүлөө тээш[...] нэт, мүн бидэнэршье эрм[...] Таанад бүхы дэлхэй дээр[...] рамдалай түлөө тэмсэнэт, [...] нэршье тэмсэнэбди.

Митинг хаагдаба. Инд[...] республикын ба Советскэ [...] гүрэнэй гимнүүдые орке[...] даба.

Хонишодой ажал тухай

Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Бутыд Гармаевада ерэһэн бэшэгүүдһээ

...аршалха зуураа, эльгээ- ...бэшэгыетнай абажа, тон ...баярлаһан тухайгаа ...ганаб, хүндэтэ БУТЫД ...МБОЕВНА! Хони үсхэбэ- ...тушаа өөһэдынгөө дүй ...андалдан абалсажа ...гээшэ манда, хонишодто ...шухала.

...хонин ажал дээрэ ехэ- ...олон жэл хүдэлөөгүйб, дүй ...ини үшөө бага, илан- ...мүнөө хонидые үсхэбэрил- ...ээшэ урдынхида орходоо ...ондоо болоһон байна. Теэд ...эзэгүүрһаа малые адуулжа, ...дые үсхэбэрилжэ ябаһан- ...һаа ороной ба республи- ...һайн һайн хонишодой түү- ...дуршэлые үргэнөөр хэрэг- ..., хүдэлмэридөө һайн үрэ ...туйлаабди.

Отарадамнай 440 хонид бии, ...тадаа 3 хүн ажаллаабди. ...100 гаран хонин даал- ...һан юм. Нёдондо хонид- ...булта үбэл хурьгалхаар ...усственна аргаар ороондо ...лагдаа һэн. Һайн үүлтэртэ ...нуудай үрөөр хониднай ...гүүлэгдэһэн байна. Тиигэ- ...декабрь, январь, февраль ...нуудта бүхы хониднай ...галжа, отараараа 100 эхэ ...н бүриһөө 100 гаран хурь- ...ртэ абаһан байгаабди. Мүн ...брь, январь һарада хурь- ...н 90 гаран хониднай хэн- ..., 100 толгой эхэ хонин ...дамнай 129—129 хурьган ...ад, нэгэшье толгой гарза- ...өөр түлжүүлэгдээ.

...айшан гэжэ олон хурьга- ...абаһан тухайгаа минии ...шэл дээрэһээ харахада ...байна. Түбхын түрүүндэ, ...доо искусственнаар үрэ- ...лдэг болоһоноймнай ашаар ...дой һубайралга үгы болоо, ...рынь түргөөр һайжарна. ...ай отарада нэгэшье хонин ...айраагүй, үүлтэр һайнтай ...гад гарана. Гадна, олон ...гадые абахын тулада эхэ ...доо һайнаар харууһалжа, ...бэлшээридэ ябуулжа тар-

галуулаабди, тиигэжэ олонхи хониднай ороондо орохынгоо урда тээ дундаһаа дээшэ хүшэтэй болоһон байгаа. Хонидоймнай тобир тарган байхада дутуу хурьганай гараха, үбшэлхэ гэхэ мэтын ушар үзэгдөөгүй. Мүн хонидоо адуулхадаа бэлшээреэ зүбөөр хэрэглэдэгбди, үдэр бүхэндэ ондо ондоо газараар ябуулжа адуулнабди.

Хурьгатай хонидые сакманна аргаар харууһалхада һайн үрэ дүн харуулаа. Нёдондо декабрь һараһаа эхилэн хурьгадаа хэдэ хэдээрнь таһалжа харууһалаабди. Һая хурьгалһан хонидоо сакман болгоходоо 10—12-оорнь таһалнабди. Саашадаа хурьгадай томо болохо бүри 2—3 сакман нэгэ болгонобди. Энэ үедэ отарадамнай 2—3 хүн нэмэжэ үгтэдэг юм.

Үбэлэй хурьгад алишье талаараа һайн гэжэ Та зүб хэлэнэт. Манай отарада үбэл гараһан хурьгад зунай үзүүр ногоо садатараа эдижэ байгаад, мүнөө хүсэд түлгэ хонид болонхой. Хурьгадаа 3—4 һара болоһонойнь һүүлдэ эхэһээнь һалгажа, ондоо отарада үгөө һэмди. Гадна, үбэл абтаһан хурьгаднай кошарно-базова аргаар, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлэгдээ. Үдэрынь хурьгадаа хашаан соонь үлөөгөөд, эхэнүүдыень 30—40-өөрнь хамтаруулжа, бэлшээридэ гаргадаг болоһоноймнай эсэстэ хониднай һү оростойшье, үбһэ тэжээлдэшье арьбан болоһон байна. Тиигэжэ байхадаа хонидоо бэлшээриһээнь 2—3 час болоод лэ асаржа, хурьгадтань хүхүүлээд, дахин гаргажа байгаабди. Һуниндөө хурьгад эхэтээ хононо. Иигэжэ үбэл гараһан бүхы хурьгаднай үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэбэ.

Манай эндэ боложо байгаа шэнэ һонин юумэнүүд гэхэдэ, гарахаяа байгаа жэлдэ бидэнэр ажахын тоосоон дээрэ гэхэ гү, али хэһэн ажалайнгаа, колхоздоо оруулһан олзо дохо-дойнгоо зэргээр түлөөһэ абажа хүдэлмэрилдэг болохомнай. Тиихэдээ бүхы хүдэлмэримнай мүнгэн дээрэ тоосогдожо, хэрэгтэ хэрэггүй үлүү ажал хэхэеэ болихо, хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэжэ, сомор болгохо байнабди. Һая колхозоймнай хоёр томохон отара хамтаруулагдажа, шэнэ гуримаар ажаллахын тулада бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Ерэхэ үбэл, хабартаа хонидойнгоо эдихэ үбһые отарынхид өөһэдөө хуряажа байнабди. Саашадаа барилга, тэжээл бэлэдхэлгэ, үбһэ ба солоомо зөөлгэ, түлеэ залһа бэлэдхэлгэ гэхэ мэтын бүхы хүдэлмэреэ өөһэдөө хэжэ байхабди. Тиигээд ажалта үдэр, ажалай нэмэлтэ түлбэри харууһалһан хонидоймнай, хэды хурьгадые түлжүүлһэнэймнай, колхоздо хэды олзо доход оруулһанаймнай зэргээр үгтэхэ болоно.

Ажалаа иигэжэ эмхидхэхэдэ али али талаараа һайн байха гэжэ һанагдана. Ажалта үдэр зүбөөр гаргашалагдадаг болохо, хүн бүхэн отарынгаа зөөри хогшолые, тоног зэмсэгүүдые гамнаха ушартай болохо байна. Теэд хэһэн, оролдоһон зэргээрээ ажалта үдэр, нэмэлтэ түлбэри абаадшье байхада һайн байха ха юм.

Мүнөө хониднай искусственна аргаар үрэжүүлэгдэжэ байна.

Иимэл даа. Дүй дүршэл тухайгаа ехээр бэшэжэрхихэшье гэхэдэ, балай һанаанда орожо үгэнэгүй. Тиимэ шэнээр элирүүлэгдэшэһэншье юумэ үгы гээшэ ха. Саашадаа дэлгэрэнгыгээр бэшэлсэдэг болоно аабзабди.

Энэ бэшэгые харюу болгон бэшээд, саашадаа эрхим амжалта туйлахыетнай хүсэгшэ:

Буму НИМАЕВА,
Мухаршэбэрэй аймагай «Улаан-Шулуута» колхозой хонишон.

Түрүү хонишон

Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишон Жалсарай Бальжаевич Цыдыпов малажал дээрэ хүдэлһөөр 20 жэл боложо байна.

Колхозойнгоо эрье хонидой отарые даажа абаһаар тэрэ 10 жэл болобо. Хонидынь жэлһээ жэлдэ гарзалдаггүй, тобир тарганаар ондо ородог.

Мүнөө жэлдэ нүхэр Цыдыпов хонин бүриһөө дунда зэргээр 2,5 килограмм нооһо хайшалжа, 25 центнер нооһо абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрхим хонишон Жалсарай Цыдыпов.

К. Доржиевай фото.

Дүрбэдэхи кварталай түсэбөөр ажаллана

Баргажанай леспромхозой Гусиха гэжэ модо бэлэдхэлэй пунктын коллектив модо шэрэхэ 3-дахи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь урид, августын 25-да дүүргэһэн юм.

Ажалай эмхидхэлые һайжаруулха, үйлэдбэридэ түрүү техникэ нэбтэрүүлхэ, дээдэ складуудта модые ехээр бэлэдхэхэ, хүдэлмэришэдэй байра байдалые һайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулһанай ашаар лэ, пунктын коллектив үйлэдбэридөө иимэ амжалта туйлана.

Пунктын мастерска участогууд болон комплексно бригадануудта эдэ үдэрнүүдтэ суглаан болоо, тэндэ хүдэлмэришэд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа. Пунктын коллектив модо шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые бүхыдэнь ноябриин 1 хүрэтэр дүүргэхээр шиидээ.

Н. Тюрнев.

Загаһашадта концерт харуулба

Һаяхан Бурят-Монголой гүрэнэй филармониин артистнар Усть-Баргажанай загаһанай комбинадай Глинка гэжэ пунктдахи загаһашадта концерт харуулба.

Артистнар Советскэ Союзай ба Арадай демократиин оронуудай композиторнуудай дуунуудые дуулаһан, ород, бурят арадай хатарнуудые гүйсэдхэһэн байха юм.

Һайн концерт табиһанайнь түлөө загаһашад артистнарта баясхалан хүргөө. **А. Кравченко.**

СЕРГЕЙ МИХАЛКОВОЙ ХОЁР БАСНИ

Болгоомжотой шубууд

Хүзүүндэнь хадьха гараад, Баахалдай ядалдаа—
Хэбтэхэ һуухаш, амилха, унтахаш
Аргагүй—үбшэн шанга даа.
Асарагты дары Тоншуулые гэжэ захирба хаш,
Тэрээндэ хадьхаа тэһэлүүлхээ һанаба хаш.
Тэрэ дороо дуудабад... Эмшэн ерэһээр
Хаана яанаһаань Баабгайн хадьха
Хараба, үзэбэ, тэрэнэйнгээ һүүлээр
(Хахалхаа Тоншуул айба ха)
Хара Баахалдайда хэлэбэ иигэжэ:
«Энэ һуниндөө бузарайш өөрөө тэһэрээгүй һаань
Эрхэ бэшэ тэһэлхэ болоо һаань,
Эмшэдэй зүблөө татаха хэрэгтэй.
Тиихэдэ Шара Шубуунай хурса хушуутайнь
мэдээтэй»
Тэрэ дороо
Шара Шубуунда эльгээбэд, Петухые
дуудабад...
Хара Баахалдай унтангүй хонобо,
Хадьхынь үбдэхэ гээшэ оногүй.
Үүрээр докторнууд олоороо ниидэн ерэбэд,
Үбшэнтэндэ яажа туһалхаб гэжэ зүбшэбэд,
Тиин иигэжэ булта шиидэбэд:
«Даб дээрээ хадьха тэһэлхэгүй, хүлеэхэ,
Хэрбээ үдэшэ болотор һэб гээгүй һаань,
Дахяад эндээ сугларха, Тохорюунда хэлэхэ,
Юуб гэхэдэ, тэрэ хурса нюдэтэй,
Ута хушуутай!»
Энэ үедэ Баабгай һуурияа урилхадаа
Ойлгомторгүй Зүгые дараба ха.
Харин зоригтой Зүгы ехээр уурлаһандаа
Хара Баахалдайн хадьха руу хадхаба ха.
Юу һанаабта—Баабгай эдэгээ!
Зүгы Баабгайе абараа!
Эмшэд һэлд гэжэ һанаагаа амараа.
Үбшэн Баабгайн эдэгэһэндэ бэшэ даа,
Харин эрхын зэргэ Зүгын
Харюусалгынь абаһанда һанаагаа амараал даа!..

Харюусалга, уялгаа бэеһээ зайлуулаашад!
Халтад гээл һаа Зүгыдэ бү найдагты гээд,
Энэ басняа танда уншаба гээшэб!

А р б у з

Газарай шэмэ шүүһые
Гамгүйгөөр һороһоор нэгэ Арбуз
Халуун наранда бусадһаа ехээр
Хэбтэһээр,
Хамаг арбузуудһаа мантагараар ургаба,
Тиин бэшэндээ бэеэ һайрхажа гараба:
«Алинһаатнайш хүндэб, амтамниш гаһар,
Абаһан лэ хүн магтаха намайе хараһаар».
Иигэжэ сортоолхожо байһаар
Отолуулаад байхадаа,
Оройдоош һайшаагдабагүй даа:
Мантагартаа үлүүнь юуб? Арһаниинь зузаан!
Үнгынь харахада — хэндээш хэрэггүй!
Амтанииншье үбһэн гээд лэ дүүрээ.

Басниимни удха мэдээтэй:
Бараг хүн гэжэ зариманиие һанахаш —
Хөөрэхэдөөш бэрхэ, мадагар нюргатай, тарган
гэдэһэтэй,—
Харин зосоохииень ухашалаад харахадаш,
Эгээл тэрэ арбузай удхатай

Г. Чимитов буряадшалба.

Түрүүшын хонхо

...риин нэгэнэй үглөөгүүр до- ...аа үнгэржэ байхада газаа ...урда урдынхиһаа хүн зон ..., шаг шууяатай болобо. ...н үхибүүд һургуули тээ- ...гурбаадаараа һубарилдажа ...Ахалагша классай һурагшад ...юушьеб арсалдана, ... харин эгээл бишыханууд ...бөөнартаяа хүтэрэлдэн ехэл ...арюун юумэд гэшхэлнэ. Ан- ...шынхеэ тартаа сумкануудые ...эдэ зол жаргалта үхибүү- ...гдашатүй үдэрынь мүнөө- ...м. Эдэнэй урда һарууд, ...ассуудай үүдэд сэлигдэжэ, ...үргэн харты зам нээгдэхэнь

...ын 68-дахи һургуулиин ...дабхар шулуун бай- ...эргэдэ һурагшад, тэдэнэй ...ынь сугларжал байба. ...хубсаланхай, гартаа баг- ...эгүүдые баринхай үхи- ...дунда һурагшадай тусхай ...үмдэнхэй хүбүүд, басагад ...а. Хүбүүдынь—боробтор ...гимнастёрконуудые, кокарда- ...гайнуудые үмдэнхэй, басага- ...дрин плати дээгүүрээ са- ...ртугуудые нэмэрэнхэй, үһэ- ... улаан ягаан лентэнүүдые ... Газаа самбарнууд дээрэ ха- ...списогүүдэй дэргэдэ һураг- ...шаяа олон. Тэндэнь хэн ...ласста һурахаб гэжэ бэшээ- ... Суртаа һураһан үхибүүд ...оголололсоно, гараа барил- ...шэлсэнэ.

...үнгын сэсэгүүдэй таримал ...дэргэдэ нэгэ бүлэг һураг- ...лараад, зунайнгаа амарал- ... үнгэргэһэн тухайгаа хөө- ...байба. Зунай халуун на- ...ранхай хүрин шарайтай ...ойр—гурба наһанай хүбүү- ...ынь иигэжэ хэлэнэ:

...лагерьта амарһанай һүү- ...рэлхидөөрөө Москва ошо- .... Музей, театр, хүдөө ажа- ...ставкэ, улаан талмай болон ...университет хараһанаа наһан соогоо мартахагүйб. Һургууляа эрхим һайнаар дүүргээд, МГУ-да орожо һураха хүсэлэнтэйб.

— Хүдөө нютагта байхада хэды һайхам бэ даа,—гэжэ нүгөөдэнь хүхюутэй хөөрэнэ. — Амаралтаяа хүдөөдэ үбгэн баабайндаа үнгэргөөб. Хони адуулалсааб, үбһэндэ ябажа, бухал шэрэлсээб...

Паровоз бүтээлгын завод һурагшадай амаралтада анхаралаа ехээр хандуулаа. Үхибүүдэй олониинь пионерскэ лагерьта амараа. Ахалагша классайхид хэдэн маршрудаар туристска аяншалгада ябажа, нютагайнгаа байгаалиин баялигтай, заводууд болон колхозуудтай танилсаа. Аажам талын сэбэр агаар, тунгалаг аршаан булагай арюун уһан, халуун наран—эдэ бүгэдэ һурагшадай бэе махабадые бэхижүүлээ, һуралсалдань хүсэ шадал нэмээгээ.

68-дахи һургуули һуралсалайнгаа шэнэ жэлдэ һайнаар бэлэдхээ. Хэрэгтэй заһабари хэгдэжэ, пол, үүдэн, парта болон бусад хэрэгсэлнүүд шэнэлэгдэн шэрдэгдээ, таһагууд сагаадагдаа. Һуралсалай 37 классууд, физическэ, химическэ, биологическа кабинедүүд хүсэд түхеэрэгдээ. Энэ жэлдэ һургуули радиоузелтай боложо, классуудта репродукторнууд тодхогдоо. Энээнэй ашаар үдэр бүриин радиогазетэ гаража байха юм.

Энэ һургуулида мүнөө жэл хамтадаа 1530 һурагшад һураха байна. Эдэниие һайн бэлэдхэлтэй, баян дүй дүршэлтэй 58 багшанар һургаха юм. Багшанарай дунда БМАССР-эй габьята багшанар Анфиса Иннокентьевна Житомирская, Сергей Александрович Сивухин гэгшэд бии. Сергей Александрович 21 жэлдэ хими заагаад, нёдондо һургуулиингаа директорээр дэбжүүлэгдээ һэн.

— Һургуулиие политехнизацилха талаар мүнөө жэлдэ горьтойхон хүдэлмэри хэгдэхэнь. Һуралсалые ажалтай холбожо, һурагшадые хүдэлмэриин дүйтэй болгохын түлөө тусхай мастерскойнууд түхеэрэгдээ. Механическа мастерскойдо 5 токарна, нэгэ харуулдалгын станогууд, оёдолойхидо —10 оёдолой машинанууд тодхоогдоо. Мүн столярна, слесарна, электромеханическа мастерскойнууд һайнаар бэлдэгдээ. Манай һургуули дүүргэһэн һурагша бүхэн аттестадайнгаа хажууда ямар нэгэн ажалай мэргэжэл абаха юм,—гэжэ нүхэр Сивухин хөөрэнэ.

....Үглөөнэй 9 час дүтэлжэ байба. Һургуулиин дэргэдэ абяа шэмээгүй, хон жэн. Гэшхүүр дээрэ эгээл бишыхан һурагшад, нэгэ классайхид һургуулиингаа үүдэн тээшэ хаража зогсонхой. Тэдэнэр ехэл гайхажа, һонирхожо, урдаа байһан арбадахи классайхид тээшэ гэтэнэ. Үхибүүд юунэйшье болохоо байһые үшөөл ойлгоодүй хэбэртэй. Эндэ ёһо заншал болонхой түрүүшын жагсаалда өөһэдынгөө халаан — нэгэдэхи классайхидые арбадахи классай һурагшад угтажа байна.

Энэ жагсаалда зорюулагдаһан митинг һургуулиин директор С. А. Сивухин нээжэ, һурагшадтаа иигэжэ хандаба:

— Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһэнтэй дашарамдуулан, һурагшад, таанадые халуунаар амаршалнаб. Зундаа амаржа ерээд, түрүүшын үдэрһөө бүхы анхаралаа һуралсалдаа хандуулха ёһотойт. Эрдэмэй үүдэ татажа байһан нэгэдэхи классайхидта илангаяа һайн амжалта туйлахыетнай хүсэнэб...

Һүүлээрнь 10-дахи классай һурагша Олег Елисеенко, нэгэдэхи классай Таня Смолина ба бусад үгэ хэлэбэ.

Митингын дүүрэхэдэ, арбадахи классайхид дүүнэртээ баглаа сэсэг, ном, тетрадь, карандаш гэхэ мэтын элдэб бэлэгүүдые барюулба. Сэсэгүүдые, бэлэгүүдые тэбэринхэй ерээдүйн инженернүүд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд — ПВЗ-гэй газостанциин гагнууршанай хүбүүн Саша Евсюков, арматурна цехын электригэй басаган Лида Потехина болон бусад хүбүүд, басагад эрдэмэй хизааргүй үргэн харгыгаар гэшхэлхэнь. Тэдэнэй замдань амжалта хүсэе!

— Номгон! Түрүүшын хонхо дуугаргагты! — гэһэн захиралтын һүүлээр мянга гаран һурагшадай дээгүүр һуралсалай жэлэй түрүүшын хонхо жэнгирнэ, һургуулиин үүдэнүүд сэлигдэбэ. Һургуулиин таһалгануud руу нэгэдэхи классайхид, эгээн һүүлээрнь арбадахи классайхид оробо.

Һуралсалай шэнэ жэл эхилээ...

А. Бадаев.

Мархү ЦЫРЕНОВ

Сентябриин нэгэн

Һонин сэнгүү
Һонор үглөөгүүр
Хүхын дуунай
Хүгжэм мэтэ
Хонхын дохёо
Холуур зэдэлнэ.
Энеэдэтэй хүхюухэн
Эбтэйхэн үхибүүд
Бушуухан алхална.
Бултадаа дуулалдан.
Эрдэм бэлигтэ
Эрмэлзэл дүүрэн
Эдир наһанай
Эрхим үдэр —
Сэлмэг наратай
Сентябриин нэгэн
Сэдьхэл зүрхымнай
Сэнгүүлэн ерэбэл.

Өөһэдын дураар үнэ сэн шогтөөгшод

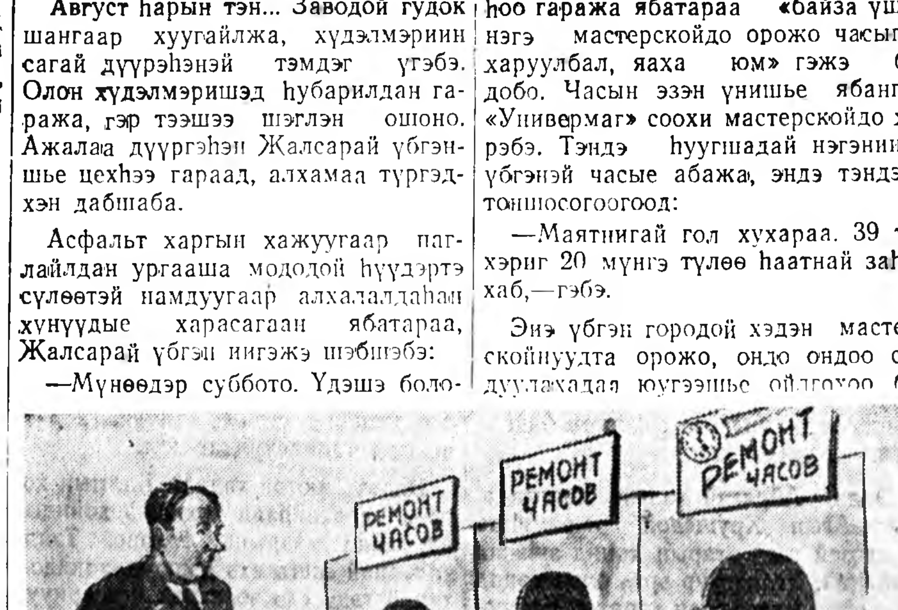
Август һарын тэн... Заводой гудок шангаар хуугайлжа, хүдэлмэриин сагай дүүрэһэнэй тэмдэг үгэбэ. Олон хүдэлмэришэд һубарилдан гаража, гэр тээшээ шэглэн ошоно. Ажалаа дүүргэһэн Жалсарай үбгэншье цехһээ гараад, алхамаа түргэдхэн дабшаба.

Асфальт харгын хажуугаар паглайлдан ургааша мододой һүүдэртэ сүлөөтэй намдуугаар алхалалдаһан хүнүүдые харасагаан ябатараа, Жалсарай үбгэн иигэжэ шэбшэбэ:

—Мүнөөдэр суббото. Үдэшэ болоһоо гаража ябатараа «байза үшөө нэгэ мастерскойдо орожо часыгаа харуулбал, яаха юм» гэжэ бодобо. Часын эзэн үнишье ябангүй «Универмаг» соохи мастерскойдо хүрэбэ. Тэндэ һуугшадай нэгэниинь үбгэнэй часые абажа, эндэ тэндэнь тоншосогоогоод:

—Маятнигай гол хухараа. 39 түхэриг 20 мүнгэ түлөө һаатнай заһахаб,—гэбэ.

Энэ үбгэн городой хэдэн мастерскойнуудта орожо, ондо ондоо сэн дуулахадаа юугээшье ойлгохоо болёод, «байза иихэдэнь яадаг бэлэй» гэжэ ябаа һэн.

Тиигээд тэрэ город ошожо, эбдэрһэн часыгаа заһуулха юм байна.

Жалсарай Будажапович гэртээ түр зуура түхеэрээд «ПВЗ—город» гэһэн автобусто һуужа, город ерэбэ.

Ленинэй үйлсын 33-дахи номерой гэртэхи часовой мастерскойдо орожо часыгаа үзүүлхэдэнь, шэл хаһын саана һууһан буурал толгойтой нэгэ хүн иигэжэ харюусаба.

—«Маятнигайнь гол хухараа. Заһуулха, сэбэрлүүлхэдэ 30 түхэриг 70 мүнгэн хэрэгтэй.

Тодорхой харюу абаһандаа баярлаһан Жалсарай үбгэн мастерской-

Энэнь гайхалтайшье бэшэ. Часыгаа заһуулха гэһэн хүнүүд городой мастерскойнуудаар ябажа, үбгэн Жалсарайдал адли ондо ондоо сэн дууладаг юм. Часы заһаха тогтоогдомол үнэ сэн бии нэрэтэй болобошье, «Восход» артелиин мастерскойнуудай мастернууд өөһэдын дураар үнэ сэн тогтоожо һурашанхай байна. Артелиин хүтэлбэрилэгшэд энээн тухайда юун гэжэ бодоноб?

Т. Гармаев.

СССР Япони хоёрой харилсаае таатай зохид болгохо тухай советско-японско хэлсээн тушаа

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепилов Лондондо байха зуураа, Японийн гадаадын хэрэгүүдэй министр г-н Н. Сигемицуе урижа, тэрээнтэй хөөрэлдэһэн байгаа. Г-н Сигемицу Суэцкэ канал тухай асуудал тушаа Лондонско конференциин дүүрэһэнэй һүүлээр советско-японско хэлсээнэй асуудалаар правительствотоа хөөрэлдэхын тулада Токио ошохоб гэжэ мэдүүлһэн байна.

(ТАСС).

СССР-эй агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй делегаци Англида хүрэбэ

ЛОНДОН, сентябриин 2. (ТАСС). Мүнөөдэр Великобританиин королевскэ агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй агаарай сэрэгэй советэй уряалаар «ТУ-104» гэдэг советскэ реактивна самолёдоор СССР-эй агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй делегаци Лондондо ерээ. Тус делегацие Советскэ Союзай агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй главна командалагша авиациин главна маршал П. Ф. Жигарев толгойлно. Лондонско аэродром дээрэ делегацие Великобританиин ВВС-эй штабай начальнигай орлогшо сэр Рональд Айвело-Чэмпен болон английска агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй бусад дээдэ офицернүүд, мүн тэрэшэлэн Великобританида СССР-эй хэрэгүүдээр саг зуурын этигэмжэтээр байдаг А. А. Рощин, агаарай-сэрэгэй атташе полковник А. М. Константинов, худалдаа наймаанай түлөөлэгшэ В. А. Каменский, сэрэгэй атташе генерал-майор А. С. Рогов, далайн-сэрэгэй атташе 1-дэхи рангын капитан Н. П. Елисеенко, хэблэлэй түлөөлэгшэнэр угтаһан байна.

СССР-эй агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй делегаци Англида сентябриин 9 болотор байха юм.

„Табанай комитедэй" гэшүүд Каирта ерэбэ

КАИР, сентябриин 3. (ТАСС). «Табанай комитет» гэжэ нэрэтэй комитедэй гэшүүд Египедэй президент Гамаль Абдель Насертай уулзахын тулада Австралиин, Холбоото Штадуудай, Швециин, Иранай болон Эфиопиин түлөөлэгшэнэрэй составтайгаар үсэгэлдэр Каирта ерээ.

Суэцкэ каналые гадаадын хиналта доро абаха гэжэ хараалһан «Даллесай түсэбые» дэмжэдэг бүлэг гүрэнүүд Лондонско конференцидэ хабаадагшадай зүбшэһэн шиидхэбэриһээ гадуур тус комитедые байгуулһан байха юм. «Даллесай түсэбые» Египедэй правительстводо дамжуулан үгэхэ гэжэ тус комитедтэ даалгагданхай. Энэ комитедые Австралиин премьер-министр Мензис толгойлно. Швеци, Иран болон Эфиопи гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй түлөөлэгшэд болгон эльгээһэн байна. Холбоото Штадуудай түлөөлэгшөөр гүрэнэй секретариин орлогшо Гендерсон эльгээгдэһэн байна.

Индонезиин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Абдулгани Советскэ Союз ошохоор ниидээ

ЛОНДОН, сентябриин 3. (ТАСС). Джакартаһаа Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр Индонезиин Гадаадын Хэрэгүүдэй министр Руслан Абдулгани Советскэ Союз ошохоор ниидээ. Абдулгани мүнөө Советскэ Союзда айлшаар ябажа байһан республикын президент Сукарнотай нэгэдэхэ юм.

Вьетнамска арад ДРВ-гэй байгуулагдаһанһаа хойшо 11 жэлэй ойе тэмдэглэнэ

ХАНОЙ, сентябриин 2. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын байгуулагдаһанһаа хойшо 11 жэлэй ойдо зорюулагдаһан сэрэгэй парад болон столицын ажалшадай һайндэрэй демонстраци мүнөөдэр Ханойдо болоо.

Парадай эхилхын урда тээ президент Хо Ши Мин амаршалгын богонихон үгэ хэлээ. Тэрэ вьетнамска арадые һайндэрөөр амаршалжа, ороной урда байһан зорилгонууд тухай хэлээ. Эдэ зорилгонууд хадаа Хойто Вьетнамые бэхижүүлхэ ба эхэ ороноо нэгэдүүлхын тулада Женевскэ хэлсээнүүдые наринаар дүүргэхэ ябадал болоно гэжэ Хо Ши Мин хэлэһэн байна.

Столицын ажалшадай олон мянган хүнэй хабаадалгатай демонстрациин болоһоной һүүлээр, талмай дээрэ артистнуудай болон уранһайханай самодеятельностиин коллективүүд наада харуулаа. Украинска ССР-эй дуунай болон хатар нааданай гүрэнэй ансамблиин артистнууд наадануудые харуулһан байна.

Хайфондо, Нам-Динда болон республикын бусад городуудта һайндэрэй демонстрацинууд болоо.

Египедэй олониитэ зон баруун гүрэнүүдэй сэрэгэй бэлэдхэлые буруушаана

КАИР, сентябриин 3. (ТАСС). Суэцкэ каналые гадаадын хиналта доро абаха гэһэн империалистическэ түсэбые зүбшөөхэ гэжэ Египедые хашаха зорилготойгоор баруун гүрэнүүдэй хэжэ байһан сэрэгэй бэлэдхэлые Египедэй арад ехээр буруушаана.

Газетэнүүдэй тунхаглаһан статьянууд соо баруун гүрэнүүдэй политикада дураа гутаһан һанал бодол харуулагдана.

Суэцкэ каналые интернациональна мэдэлэй болгохо гэжэ хараалһан «Даллесай түсэбые» Египедтэ баадхан абхуулха даалгабаритайгаар «табанай комитедэй» Каирта ерэхэһээ урда үдэрынь баруун гүрэнүүдэй сэрэгэй демонстраци болоо гэжэ хэблэл тэмдэглэнэ.

Энэ хадаа «табанай комитедтэй» хэлсээ хэхэдэнь Египедые шэнээр хашаха гэһэн һэдэлгэ мүн гэжэ хэблэл тоолоно.

Президент Насертай «табанай комитедэй» уулзахын урда тээ гаргаһан Англиин ба Франциин аашанууд хадаа «Египедые айлган хашаха гэһэн баруун гүрэнүүдэй һэдэлгэ» мүн гэжэ «Ат-Тахрир» гэдэг хэблэлэй харюусалгата хүтэлбэрилэгшэ Анвар Садаг заана. «Зүгөөр хүсэ баримталха гэһэн эдэ аашанууд хэнииешье айлгахагүй,—гэжэ автор бэшэнэ. Египет өөрынгөө бэеэ даанхай байдалые аршалан хамгаалха гэжэ хүсэд шиидэнхэй. Арабска оронуудай ажалшад болон дэлхэйн эрхэ сүлөөдэ дуратай бүхы арадууд бидэниие дэмжэхэ байха гэжэ Египедэй хүн зон мэдэнэ». Египедтэ дүтэ, Кипр арал дээрэ, английска болон французска сэрэгүүдые суглуулһан ябадал хадаа «Египедые айлгаха ба Суэцкэ канал тушаа баруун зүгэй империалистическэ түсэбые зүбшөөхөөр тэрэниие баадхаха гэһэн зорилготой» гэжэ «Аль-Гумхурия» газетэдэ толилогдоһон статья соо хэлэгдэнэ. Теэд Египет «заналтаһаа айхагүй» гэжэ газетэ мэдүүлнэ.

«Аль-Ахрам» газетэ түрүү бэшэг соогоо иигэжэ бэшэнэ: «Баруун гүрэнүүд асуудалые амгалан ёһоор шиидхэхые хүсэһэн тухайгаа мэдүүлнэ. Зүгөөр амгалан ёһоор шиидхэлгэ хадаа гансал хэлсээ хэхэ аргаар хэгдэжэ болохо байна. Эгээл иимэ үндэһэ һуури дээрэ президент Насер табанай комитедтэй уулзахые зүбшөөһэн байгаа. Зүгөөр Каирта тус комитедэй ерэхэһээ бүри урид сэрэгэй бэлэдхэл эхилээ, айлгаха гэһэн зорилготойгоор политическэ болон экономическа хашалта хэгдээ. Тиимэ аргаар асуудал амгалан ёһоор, хэр шиидхэгдэжэ болохо гээшэ ааб. Асуудалые шиидхэлгын гансал арга мүн болодог хэлсээнүүдые хэхэдэ сэрэгэй заналта туһалхагүй».

Камбоджодо сайгонско газетэ хоригдобо

ХАНОЙ, сентябриин 1. (ТАСС). Кхмер Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Сайгондо (Урда Вьетнам) француз хэлэн дээрэ гарадаг «Журналь экстрем ориан» газетые Камбоджын газар дээрэ тарааха ябадал хорихо гэһэн шиидхэбэри һаяхан Камбоджын информациин министерство абаа. Камбоджын нэрэ гутаадаг худал хуурмаг мэдээсэлнүүдэй газетын хуудаһанууд дээрэ саг үргэлжэ толилогдодог байһан ушарһаа тус газетые тараалга хоригдоо гэжэ мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ.

Худал хуурмаг информаци толилолго хадаа хэблэл ба газетэнүүдые хоорондоо андалдажа байха тушаа Камбоджа Урда Вьетнам хоёрой хоорондо һаяхан баталагдаһан хэлсээе эбдэһэн ябадал мүн гэжэ агентство тэмдэглэнэ. Харилсаа холбоондонь хохидол ушаруулха информацинуудые хоёр ороной радио болон газетэнүүд тунхаглахагүй ба толилхогүй гэжэ тэрэ хэлсээн соонь хэлэгдэһэн байха юм.

Индонезиин Бали арал дээрэ. Уранаар һиилэн зурагшад модоор юумэнүүдые уралан бүтээжэ байнад. ТАСС-эй фотохронико.

Пловдивта уласхоорондын 17-дохи яармаг нээгдэбэ

ПЛОВДИВ, сентябриин 2. (ТАСС). Мүнөөдэр уласхоорондын 17-дохи Пловдивска яармаг баярай ёһоор нээгдэбэ.

Бүхы орон доторһоо хэдэ хэдэн мянган айлшад тэндэ суглараа. Һайндэрэйхеэр гоёогдоһон городто митинг боложо, тэрээндэ Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ А. Югов, БКП-гэй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Т. Живков, парти болон правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд, посольствонууд болон миссинүүдые толгойлогшонор, хилын саадахи айлшад, Пловдивай ажалшад байлсаа.

Гадаадын худалдаа наймаанай министр Живко Живков яармагые нээхэдээ болонихон үгэ хэлэжэ, ороноо индустриализацилгын ба хүдөө ажахые социалистическээр шэнэдхэн байгуулгын эсэстэ Болгарска гадаадын худалдаа наймаанай түйлаһан амжалтанууд тухай хэлээ. Болгари мүнөө 55 оронуудтай наймаа хэнэ, гансал хүдөө ажахын продукци бэшэ, харин металл отолдог станогуудые, хүдөө ажахын машинануудые, электротүхеэрэлгэ газаа тээшэнь худалдана. Газаа тээшэнь худалдаһан промышленна товарнууд 1955 ондо 1.307.876.000 лев сэнтэй болоо. Машина бүтээлгын хүгжэлтэ болон техническэ дүй дүршэл хадаа фабриканууд болон заводуудай комплектнэ түхеэрэлгэнүүдые уласхоорондын дэлгүүр дээрэ дурадхаха арга Болгарида олгоо гэжэ Живко Живков хэлэнэ.

Болгариһаа гадна, тус яармагта Хитадай Арадай Республика, Польша, Чехословаки, Венгри, Германска Демократическа Республика, Вьетнамай Демократическа Республика хаабадана. 1948 оной һүүлээр Югославиин Арадай Федеративна Республика түрүүшынхеэ яармагта хабаадана. Тэрээнһээ гадна Австриин, Англиин, Франциин, Германиин Федеративна Республикын, Швейцариин, Италиин, Грециин, Турциин, Аргентинын болон бусад оронуудай 365 фирмэнүүд яармагта хабаадана.

Пловдивска яармаг сентябриин 21 болотор үргэлжэлхэ байна.

Уласхоорондын намарай Лейпцигскэ яармаг

ЛЕЙПЦИГ, сентябриин 2. (ТАСС). Мүнөөдэр Лейпцигтэ уласхоорондын намарай заншалта яармагай павильонууд нээгдээ. Тэрээндэ Германска Демократическа Республикаһаа, Баруун Германиһаа болон гадаадын 31 гүрэнүүдһээ 7.500 фирмэнүүд хабаадана.

Германска Демократическа Республика яармаг дээрэ 6 мянган предприятинуудай продукци, тэрэ тоодо үмсын 1500 фирмэнүүдэй продукци харуулна. ГДР-эй харуулһан юумэнүүд выставкын бүхы талмайн 5-най нэгэ хуби шахууе эзэлнэ.

ГДР-эй гадаадын худалдаа наймаанай органууд ниитэ дээрээ 400 миллион марка сэнтэй юумые худалдан абаха ба худалдаха тухай договорнуудые яармагай үедэ капиталистическэ оронуудтай баталха гэжэ хараална.

Баруун Германиһаа 1200 фирмэнүүд яармагта хабаадажа, ФРГ-эй промышленностиин бүхы һалбаринуудай бүтээһэн зүйлнүүдые харуулна. Баруун Германиин экспонадууд выставкын бүхы талмайн 12 үлүүтэй процентые эзэлнэ.

Арадай демократиин оронуудһаа худалдаа наймаанай олон тоото делегацинууд, дэлхэйн элдэб оронуудһаа хэдэ хэдэн мянган коммерсантнууд, промышленнигууд болон журналистнууд яармагта ерээ. Яармагта хабаадагшад бэшэшье һаа, Египет, Сири, Иордани, Ливан контрактнуудые баталхын тулада өөһэдынгөө худалдаа наймаанай делегацинуудые Лейпцигтэ эльгээгээ.

Хитадта һурал... шэнэ жэл э...

ПЕКИН, сентябриин ...
Сентябриин 1-дэ Хитад...
нуудта һуралсалай шэ...
лээ. Ороной дунда һур...
энэ жэлдэ 5.200 мянга...
раха юм гэжэ Синьхуа...
мэдээсэнэ. 57 миллион...
үхибүүд эхин һургуул...
ралсажа эхилээ. Чанш...
Сиань, Чжэнчжоу болон...
хэдэн городуудта энэ...
гуулиин наһанай бүхы ү...
гуулинуудта оруулагдаа.

США-да үндэһэ... илгаа гарган...

НЬЮ-ЙОРК, сент...
(ТАСС). Һуралсалай ш...
ойротоходо США-гэй урд...
родуудта үндэһэ яһанай...
гаха ябадал дахин шэн...
бэ.

Ассошиэйтед Пресс...
мэдээсэһэнэй ёһоор, М...
родто (Техас гэжэ шта...
лай шэнэ жэлдэ һураг...
страцилжа эхилһэн...
флагштогто августын 20...
расистнууд негрэй дүрс...
рээн дээрэнь «негрнүү...
гүй арилагты!» гэжэ б...
Һургуулиин дэргэдэ о...
нууд сугларжа, регистр...
хоёо һургуулида негрн...
һаань, буу зэбсэг хэрэгл...
занажа байгаа. Һургуул...
тор расистнуудай хулига...
болюулхагүйһөө байтага...
дэниие дэмжэжэ, «һургу...
шуулхые негрнүүдэй о...
түй һаань дээрэ... тэрэг...
юумэ болохо» гэжэ мэд...
на.

«Сагаан яһатанай» һур...
та негр һурагшадые ору...
һэн һэдэлгэнүүд США-г...
садшье городуудта болон...
хэдэ, Юнайтед пресс аге...
дээсэһэнэй ёһоор, Брай...
(Хойто Каролина тэжэ...
бан негр һурагшад эх...
һургуули ошоһон аад, ...
байшанда оруулагдаагүй.

Английска шпион... хэрэг тушаа мү...

КАИР, сентябриин 2...
Египедтэ английска шпи...
дэлмэриин үргэнөөр тара...
шэнэ баримтанууд англи...
нуудай хэрэг тушаа мүр...
дэ элирээ гэжэ хэблэл...
Сентябриин 1-дэ дүүргэ...
урид хараалагдаһан...
һаань, мүрдэлгые үргэлж...
һэн захиралта Египедэй...
прокурор үгөө.

«Аль-Ахбар» газетын...
ёһоор, эхин түрүүн арес...
һан 12 хүнһөө гадна, һ...
шэнэ арестнууд болоһон...
дэнэр Англиин туһада...
ажал-ябуулга хэжэ ба...
Каирта байдаг английска...
во шпионско организаци...
тэ ехэ мүнгэ үгэдэг байһа...
рүүлэгдээ гэжэ газетэнүү...

Волейболоор дэлх... чемпионат дээ...

ПАРИЖ, сентябриин 1...
Парижда үнгэргэгдэжэ б...
лейболоор дэлхэйн чемпи...
советскэ спортсменүүд...
хоёр илалта түйлаба...
команда Турциин волей...
дые 3:0, 15:0, 15:5, 15:12...
тойгоор шүүбэ. СССР-эй...
дэй команда США-гэй сп...
нүүдые, тэрэшэлэн 3:0...
15:6 гэһэн тоотойгоор шүү...

ПАРИЖ, сентябриин 2...
Волейболоор Парижда бо...
һан дэлхэйн чемпионат д...
шалгын наадалгануудай...
һүүлээр Советскэ Союзай...
вакиин, Болгариин, Фран...
боото Штадуудай, Хитада...
Республикын, Румыниин...
виин, Польшын болон...
эрэшүүлэй командануу...
нүүдэй финалда гараа.

Эхэнэрнүүдэй кома...
дунда СССР-эй; Польшы...
ска Демократическа Ре...
Чехословакиин, Болгарии...
Арадай Республикын,...
Штадуудай, Нидерланды...
скэ Арадай-Демократичес...
ликын болон Румыниин...
лейболистнууд финальна...
нүүдтэ хабаадаха эрхэ ол...

СССР-эй эхэнэрнүүдэй...
Болгариин командатай...
уулзалга хэжэ, 3:0 гэһэ...
гоор советскэ волейболис...
һан байна.

ХРОНИКО

СССР-эй Верховно Сов...
зидиум СССР-эй Мини...
Соведэй Түрүүлэгшын Нэ...
логшо нүхэр Каганови...
Моисеевичые СССР-эй...
материалнуудай промыш...
министрээр томилбо.

Мантай мүрысэдэг областьһоо ерэһэн бэшэг

Хонишон Балма

Үнгэрөөшэ үдэшэлэн бороо орожо үглөөгүүр ехэ зохид, үбһэ ногооной оройгоор тогтоһон шүүдэрэй монсогорхон дуһалнууд наранай туяанда хашарһатан ялалзана. Үглөөнэй арюухан тунгалаг агаарта элдэб үнгын шубуудай жэргэхэ, донгодохо абяанууд жэгтэй һайхан хүгжэм мэтэ хүнэй шэхэндэ эндэ тэндэһээ соностон байгаа һэн.

Эндэ, Айрагай хадын хаялгада, Урда-Агын Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой нэгэ отарын хонид зуһажа байнхай. Үглөөгүүр эртэ олон хонид хотонһоо маарадлан гаража, баруун хойшоо һубарилдан субана. Хонидшье удангүй Пунсэгэй боориин халюуржа байһан харабтар ногоон талые бүрхөөжэ, иишэ-тиишээ таран бэлшэбэ... Улаахан пулаадаар толгойгоо боожорхиһон залуу эхэнэр сайбар мориндо мордомсооро, хонид тээшээ хатаруулһаар далда орошоно...

Хонишоной хотондо ерэхэдэ, газаань хониной дал. Тэрэнэй урда хажууда хуһа уляаһан хоёроор тэбхытэр барижархиһан хониной шэнэхэн уужам хорёо, мүн хонишоной байдаг һэеы гэр байна. Набтархан бэетэй, хараха түхэлдэ эмгэжээл болоһоншье һаа, шииранг солбон зандаа эхэнэр хото хорёогоо харана. Энэ хадаа колхозой 38 отарын хонидой нэгые даажа байдаг Балма Хончинова гээшэ. Гэр соонь һаруул соморхон, тааруу зохид. Балма Хончинова басагантаяа ажалладаг. Тэрэнь багаһаа хойшо энэ ажалда дуратай байжа, Урда-Агын долоонжэлэй һургуулие дүүргэһэн жэлээ хонишон боложо гэртээ ерээ һэн. Дулма бага наһанһаан хойшо ажалда үнэн сэдьхэлһээ дурладаг, хонидоо адуулхадань эхэдээ туһалдаг һэн. Тэрэнь мүнөө хонидые адуулхаһаа гадна, районой, округой ба орон дотор боложо байгаа һонинуудые газетэнүүдһээ эхэдээ уншажа үгэдэг, түрүү дүй дүршэлтэй танилсуулдаг юм.

Эндэхи нютаг хадаа Балмын хорёод наһатайһаан эхилжэ хонидые адуулһан газарынь болоно. Тэндэ халуунай сагта ехэ һэрюун, хонидой тиирэлгэдэ ехэ зохистой газарнууд элбэг. Иимэ газарта хонидшье һайнаар эдеэлсэтэй байдаг. Энэ газараа ехэ сэнгэлиг гоё дайда юм гэжэ Балма Хончинова һайхашаан хөөрэдэг.

Мүнөө үедэ тэрэ хурьгадтаяа хамта 1028 толгой хони харууһална. Тэдэнь бултадаа тобир тарганууд.

1953 оной намар. Үшөө түлгэ һая боложо байхадань энэ отарын хонидые даажа абаа һэн. Нёдондо 273 хурьга бүрин бүтэнөөр абажа тэнжүүлээд, түлгэ болгоһонойнгоо һүүлээр ондоо хониной отара бүридүүлхын түлөө тушаажа үгөө бэлэй. 1955 ондо хонин бүриһөө 1,84 килограмм нооһо хайшалаа.

Балма Хончинова хонидые ямаршье сагта бэлшээдэг, энэ талаар нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болоо. Хонидые үбэлэй сагта имагтал нэмэри дулаан, саһа багатай хагда элбэгтэй газарнуудаар бэлшээдэг. Саһанай ехээр ороходо ой соогуур, саһагүйдэ — хада майлын хагданда бүхэли үдэртөө адуулжа, садатарнь бэлшээдэг һэн. Үбэлэй хүйтэн үдэрнүүдтэ ой соогуур адуулна, юундэб гэхэдэ, эндэ һайн хагдатай ба зөөлэн саһатай байдаг юм.

Элбэг һайн хагдатай газарнуудые тэсэмгэйгээр бэдэрэн оложо, эртэ үглөөнһөө эхилээд, орой үдэшэлэн болотор хонидоо адуулдаг һэн.

Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз Агын округой томохон колхозуудай нэгэниинь юм. Тус колхоз адуу малаар айхабтар олон болобошье (37 мянга), ажаллаха хүн зонойнь хомордодог дээрэһээ бүхы малаа үбэл, хабарай сагуудта хүсэд хангаха үбһэ бэлэдхээдүй байна. Тиимэ дээрэһээ хониной зарим отаранууд үбһэ тэжээлээр хангагдадаггүй. Үбэлэй шанга хүйтэнэй үнгэржэ, хабарай дулаанай амисхалай ерэхэлээр хонишон байраяа урилжа, ондоо тээшээ зөөнэ. Үнгэрөөшэ хабар «Наран Туяа» гэжэ газарта хониной отара хабаржаа.

Хабартаа эртүүр хонидоо хадаар, хуурай газараар адуулдаг байна. Һайнаар үбэлжэһэн хонид ногоондо садахадаашье бэлэн юм.

Харууһанай, адуулгын заабаринуудые сахидаг байһанайнь ашаар түрэхэ сагтаа хонин һүрэгынь дунда шадалтай байгаа һэн. Энээнэй ашаар шэнэ түл гарзада ороогүй. Эндэ 487 эхэ хонидһоо 493 хурьгад бүрин бүтэнөөр абтажа, тэнжээгдээ. Эдэ хурьгадынь орой намар болотор шэмэ һайнтай ногоондо бэлшэхэдээ ямар томонууд болодог гээшэб!

Зундаа хонид эртэ үглөөгүүрһээ эхилээд, үдэшын боро хараан болотор бэлшээридэ ябуулагдажа, садатараа эдеэлнэ. Үглөөгүүрһээ үдэ болотор хада, хаялгаар, үдэһөө хойшо голоор хонид ябуулагдана. Хонидые шадамараар бэлшээхэ гээшэ ехэхэн удхашанартай хэрэг юм. Балма Хончинова илангаяа үдэшэ үглөөнэй һэрюундэ хонидоо бэлшээжэ, эртэ садхаадаг. Зунай бэлшээриин үедэ хонидоо хэдэ дахин уһалдаг. Юундэб гэхэдэ, халуудажа ябаһан хонидые уһалхада һэрюусэжэ, тэнигэлэнээр бэлшэдэг. Зунай аяма халуундашье, бороо хуратайдашье, һэрюуншье үдэрнүүдтэ Балма Хончинова хонин һүрэгһөө холодонгүй ото туужа, тараажа ябаад бэлшээдэг. Үдэрэй шанга наранда 2—3 часай турша соо хургуулан тииругүүлдэг, халта һэрюун болоходонь, бэлшээридэ дахин гартажа адуулдаг.

Үбэл бэлшээхэ газарнуудаа нөөжэ, намарай һэрюун сагта отарынгаа хонидые холын бэлшээринүүдтэ абаашажа, элбэгээр ургаһан хэнзэ ногоондо, һүүлдэнь тарияень хуряаһан овёсой полинуудта адуулдаг.

Энэ хонишон бэлшээрэе ехэ шадамараар, һайнаар хэрэглэн, хонидоо ходол тобир тарган ябуулдаг.

Хонид һайн ногоотой бэлшээринүүдтэ ябуулагдажа хүшэ шадалаа хүсэлдүүлдэг, хурьгадынь саг болзортоо илгатдадаг байна. Мүн орооной кампаниие саг соонь үнгэргэдэг.

«Хүшэ шадал һайнтай хонид ороондо оросотой байдаг, һубайрдаггүй юм,—гэжэ Балма Хончинова хөөрэнэ.—Тиимэ дээрэһээ хусада табигдатарнь, хонидоо адуулдаг газарнуудаа саг үргэлжэ һэлгүүлдэг заншалтай.

Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэхи хонидой нооһон электрын хүсөөр хайшалагдадаг болоо. Балма абгай электрическэ хайша өөрөө гартаа барижа, хонидойнгоо нооһо хайшалалсадаг һэн. Мүнөө жэлдэ хонин бүриһөө 2,12 килограмм шэрүүбтэр нооһо хайшалба. Бүхы 523 толгой хонидһоонь хамта дээрээ 1109 килограмм нооһон хайшалагдажа, гүрэндэ тушаагдаа.

Мүнөө үедэ хонин һүрэгынь ая гангатай, сэл хүхэ үбһэтэй, набша намаатай, хяагтай добо тохойнуудаар бэлшээгдэнэ. Тиимэ бэлшээринүүдтэ хонид түргэнөөр таргалдаг.

Байгаалиин байдалай онсо эрхэнүүдые хонишон хараадаа абан, жэлэй дүрбэн сагта буусаяа урилжа, зөөжэ ябадаг юм.

Һайнаар хүдэлөөд байхадаа, тэрэнэйнгээ зэргээр түлөөһэ абана. Нэмэлтэ түлбэридэ орооһо, талха абана. Нёдондо абаһан мүнгөөрөө нэгэ шэнэ оро, хүбүүндээ велосипед, басагандаа оёдолой машина гэхэ мэтын үнэтэ эд бараа абаһан байна. Хонишоной ажал харюусалгатайшье, хүндэтэйшье болоо.

...Хойто Агын үргэн голой захаар, Нарин Хошуунай хаялгаар, хонин һүрэг таран бэлшэнэ... Гайхалтай зохид, урин дулаахан үдэшэ. Хонидой хотондоо орохо саг ойртожо байна. Үдэшын һэбшээ һалхинда сэсэг набшын, ая гангын хангалай анхилжа байха үедэ ямар сэнгүү гээшэб! Зүүн тээнь ойрохон, хажуудань зэргэлжэ оршоһон Айрагай хадын орьёл томонууд шулуунууд дээгүүр һууһан аялгаша шубуудай хүгжэмтэ дуунууд зэдэлэн хүнэй сэдьхэл хүдэлгэнэ.

У. УДБЫЛОВ.

Редактор Д. Л. ЛОБ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 3... культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации в писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00857. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. ...